RAPORT O STANIE SEKTORA UBEZPIECZEŃ PO IV KWARTALE 2013 ROKU

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
Warszawa, 17 kwietnia 2014 r.

SŁOWA KLUCZOWE: ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ, ZAKŁADY REASEKURACJI, WYPŁACALNOŚĆ

SYNTEZA

W raporcie zostały zaprezentowane podstawowe informacje dotyczące wyników finansowych sektora ubezpieczeń i reasekuracji zagregowane na podstawie sprawozdań finansowych i statystycznych za cztery kwartały 2013 r. Przedstawiono także podstawowe tendencje zaobserwowane w sektorze ubezpieczeń w ciągu tego okresu i podjęto próbę wyjaśnienia i uzasadnienia zidentyfikowanych zmian.

Sektor ubezpieczeń ogółem odnotował zysk techniczny równy 4,33 mld zł (na poziomie wyższym o 14,19% od analogicznego okresu roku ubiegłego) i zysk finansowy w wysokości 8,96 mld zł (na poziomie wyższym o 42,15% od analogicznego okresu roku ubiegłego).

W dziale ubezpieczeń na życie odnotowano spadek zysku technicznego (o 4,03% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego), do poziomu 3,0 mld zł. Związane było to głównie ze znacznym pogorszeniem wyniku z działalności lokacyjnej. Z punktu widzenia wyników poszczególnych grup ubezpieczeń o pogorszeniu się wyniku technicznego zadecydował przede wszystkim spadek zysku w ubezpieczeniach grupy 1 (ubezpieczenia na życie). Należy wskazać, że spadek wielkości zysku technicznego miał miejsce we wszystkich, z wyjątkiem grupy 4, grupach ubezpieczeń działu I.

W ubezpieczeniach pozostałych osobowych i majątkowych wypracowany został zysk techniczny w wysokości 1,33 mld zł (wyższy o 99,91% w porównaniu z ubiegłym rokiem) oraz zysk finansowy netto równy 6,14 mld zł (wyższy o 84,19% w stosunku rocznym). Z punktu widzenia wyników w poszczególnych grupach ubezpieczeń, o poprawie wyniku technicznego w dziale II zadecydowała głównie poprawa wyniku w grupie 9 (ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych), w mniejszym stopniu w grupie 15 (gwarancja ubezpieczeniowa) oraz w grupie 10 (OC komunikacyjna). Poprawa wyniku grupy 9 spowodowana była głównie tym, że w analizowanym okresie w przeciwieństwie do 2012 r., nie wystąpiły duże szkody związane z ubezpieczeniami upraw rolnych.

W portfelu ubezpieczeń bezpośrednich działu I dominowały ubezpieczenia grupy 1, które ze składką równą 13,14 mld zł (roczny spadek o 32,25%) stanowią 42,06% portfela. Na spadek ten wpływ miały głównie ograniczenia/rezygnacje ze sprzedaży krótkoterminowych ubezpieczeń na życie (tzw. polisolokat). Ubezpieczenia grupy 3 (ubezpieczenia na życie związane z UFK), ze składką równą 13,05 mld zł, stanowią 41,78% łącznej składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich zakładów działu I. W grupie tej zanotowano najwyższy wzrost składki przypisanej brutto (o 1,01 mld zł).

W dziale II najwyższy wzrost składki przypisanej brutto zanotowano w ubezpieczeniach różnych ryzyk finansowych (grupa 16) o 0,3 mld zł, w ubezpieczeniach szkód spowodowanych żywiołami (grupa 8) o 0,22 mld zł oraz w ubezpieczeniach pozostałych szkód rzeczowych (grupa 9) o 0,19 mld zł. W dziale tym nadal dominują ubezpieczenia komunikacyjne (grupa 3 i grupa 10), które stanowią 53,18% portfela ubezpieczeń bezpośrednich (spadek o 3,58 mld zł).

Wypłacalność sektora kształtuje się na bezpiecznym poziomie.

SPIS TREŚCI

1. ZMIANY PRAWNE MAJĄCE WPŁYW NA SEKTOR UBEZPIECZENIOWY 4
2. ANALIZA DANYCH O SEKTORZE UBEZPIECZEŃ 6
2.1. PODMIOTY RYNKU UBEZPIECZENIOWEGO 6
2.2. PRZYCHODY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ 7
2.2.1. PRZYCHODY Z TYTUŁU SKŁADKI PRZYPISANEJ BRUTTO 7
2.2.2. PRZYCHODY Z DZIAŁALNOŚCI LOKACYJNEJ 11
2.3. KOSZTY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ 12
2.3.1. ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA WYPŁACONE 12
2.3.2. KOSZTY DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ 15
2.3.3. KOSZTY ZWIĄZANE Z DZIAŁALNOŚCIĄ LOKACYJNĄ 17
2.4. WYNIKI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ 18
2.4.1. WYNIK TECHNICZNY 18
2.4.2. WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI LOKACYJNEJ 20
2.4.3. WYNIK FINANSOWY NETTO 20
2.5. AKTYWA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ 22
2.5.1. LOKATY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ (LOKATY Z POZYCJI B AKTYWÓW) 23
2.6. PASYWA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ 25
2.6.1. KAPITAŁY WŁASNE ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ 25
2.6.2. REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE BRUTTO 26
2.7. WYPŁACALNOŚĆ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ 28
3. REALIZACJA WYBRANYCH POZYCJI PLANÓW FINANSOWYCH ZA 2013 R. 31
3.1. STOPIEŃ REALIZACJI PLANU FINANSOWEGO W ZAKRESIE SKŁADKI PRZYPISANEJ BRUTTO 31
3.2. STOPIEŃ REALIZACJI PLANU FINANSOWEGO W ZAKRESIE WYNIKU FINANSOWEGO NETTO 32
SPIS WYKRESÓW 34

1. Zmiany prawne mające wpływ na sektor ubezpieczeniowy

Odnosząc się do najważniejszych zmian prawnych dotyczących działalności ubezpieczeniowej w okresie czterech kwartałów 2013 r. należy wskazać w szczególności na następujące przepisy:

Nowelizacja ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej

- Ustawą z dnia 30 marca 2012 r. o uchyleniu ustawy o narodowych funduszach inwestycyjnych i ich prywatyzacji oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r., poz. 596) uchylono art. 29 pkt 1 oraz art. 223e pkt 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej. Zmiana związana jest z uchyleniem ustawy z dnia 30 kwietnia 1993 r. o narodowych funduszach inwestycyjnych i ich prywatyzacji (Dz. U. Nr 44, poz. 202) i ma charakter porządkowy.

  Zmiana weszła w życie 1 stycznia 2013 r.

- Ustawą z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe (Dz. U. z 2012 r., poz. 1529) zmieniono art. 35i ust. 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej. Zmiana związana jest z wejściem w życie nowej ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe. Doprecyzowano, iż terminy przewidziane dla doręczenia decyzji kończącej postępowanie w przedmiocie zawiadomienia uważa się za zachowane, jeżeli przed ich upływem decyzja została nadana w placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu wskazanej ustawy prawo pocztowe.

  Zmiana weszła w życie 1 stycznia 2013 r.

- Ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. z 2013 r. poz. 53) zmieniono art. 18a. Zgodnie z wprowadzoną zmianą zastosowanie przez zakład ubezpieczeń kryterium płci w kalkulowaniu składek ubezpieczeniowych i świadczeń nie może prowadzić do różnicowania składek ubezpieczeniowych i świadczeń poszczególnych osób.

  Zmiana weszła w życie 29 stycznia 2013 r.

- W Dz. U. z 2013 r. poz. 950 opublikowano tekst jednolity ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej. Ogłoszenie tekstu jednolitego nie powoduje zmiany treści normatywnej ustawy.

  Tekst jednolity opublikowano 22 sierpnia 2013 r.

- Ustawą z dnia 6 listopada 2013 r. o wzajemnej pomocy przy dochodzeniu podatków, należności celnych i innych należności pieniężnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1289) dodano art. 19 ust. 2 pkt 3a ustawy o działalności ubezpieczeniowej.
  Nowelizacja związana jest z wejściem w życie nowej ustawy z dnia 6 listopada 2013 r. o wzajemnej pomocy przy dochodzeniu podatków, należności celnych i innych należności pieniężnych, która to ustawa w zakresie swojej regulacji dokonuje wdrożenia do polskiego sytemu prawnego dyrektywy Rady 2010/24/UE z dnia 16 marca 2010 r. w sprawie wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących podatków, ceł i innych obciążeń (Dz. Urz. UE L 84 z 31.03.2010, str. 1). Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o działalności ubezpieczeniowej zakład ubezpieczeń i osoby w nim zatrudnione lub osoby i podmioty, za pomocą których zakład ubezpieczeń wykonuje czynności ubezpieczeniowe, są obowiązane do zachowania tajemnicy dotyczącej poszczególnych umów ubezpieczenia. Zmiana polega na wprowadzeniu kolejnego wyłączenia od ww. zasady, tj. zgodnie z nowelizacją powyższy zakaz nie dotyczy informacji udzielanych na wniosek administracyjnego organu egzekucyjnego oraz centralnego biura łącznikowego, o którym mowa w art. 9 ustawy z dnia 11 października 2013 r. o wzajemnej pomocy przy dochodzeniu podatków, należności celnych i innych należności pieniężnych (Dz. U. poz. 1289), w zakresie wykonywania ich ustawowych zadań.

  Zmiana weszła w życie 21 listopada 2013 r.

Nowelizacja ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2013 r., poz. 392).

- Opublikowano tekst jednolity ustawy. Publikacja tekstu jednolitego ustawy nie zmienia jej treści normatywnej. Tekst jednolity opublikowano 26 marca 2013 r.
- Z dniem 22 czerwca 2013 r. zmieniony został art. 29 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych przez art. 5 ustawy z dnia 10 października 2012 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r., Nr 1488).

  Art. 29 ust. 2 otrzymuje brzmienie: Jeżeli umowa ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest zawierana przed rejestracją pojazdu, o którym mowa w art. 2 pkt 10 lit. a, posiadacz pojazdu mechanicznego, na żądanie zakładu ubezpieczeń, jest obowiązany przedstawić zaświadczenie o pozytywnym wyniku badania technicznego tego pojazdu albo świadectwo zgodności, świadectwo zgodności WE, dopuszczenia jednostkowego pojazdu, decyzji o uznaniu dopuszczenia jednostkowego pojazdu albo świadectwa dopuszczenia indywidualnego WE pojazdu.

- Ustawą z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe (Dz. U. z 2012 r., poz. 1529) zmieniono art. 18 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Zmiana związana jest z wejściem w życie nowej ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe. Doprecyzowano, iż w przypadku nadania oświadczenia o wypowiedzeniu lub odstąpieniu od umowy ubezpieczenia obowiązkowego, o którym mowa w art. 4 pkt 1-3, przesyłką listową, za chwilę jego złożenia uważa się datę nadania oświadczenia w placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy - Prawo pocztowe.

  Zmiana weszła w życie 1 stycznia 2013 r.

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 listopada 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu wykonywania działalności brokerskiej (Pozycja Nr 1495, Dziennik Ustaw z 10 grudnia 2013);

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 listopada 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu wykonywania czynności agencyjnych (Pozycja Nr 1496, Dziennik Ustaw z 10 grudnia 2013).

2. Analiza danych o sektorze ubezpieczeń

2.1. Podmioty rynku ubezpieczeniowego

Na koniec czwartego kwartału 2013 r. zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w Polsce posiadało 59 krajowych zakładów ubezpieczeń - 28 zakładów ubezpieczeń działu I (ubezpieczenia na życie) i 30 zakładów ubezpieczeń działu II (pozostałe ubezpieczenia osobowe i ubezpieczenia majątkowe) oraz 1 zakład reasekuracji (PTR S.A.).

Wśród krajowych zakładów ubezpieczeń działalność ubezpieczeniową prowadziło 27 zakładów ubezpieczeń na życie, 30 zakładów ubezpieczeń osobowych i majątkowych oraz 1 zakład reasekuracji.

W stosunku do końca poprzedniego kwartału liczba krajowych zakładów ubezpieczeń uległa zmianie. W czwartym kwartale 2013 r. miało miejsce połączenie zakładów HDI-Gerling Życie TU S.A. oraz TUnŻ Warta S.A. (30.12.2013 - wpis połączenia zakładów do KRS).

W okresie czterech kwartałów 2013 r. 25 zakładów ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej i innych państw należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego notyfikowało zamiar prowadzenia działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach swobody świadczenia usług, w tym 7 zakładów ubezpieczeń działu I i 20 zakładów ubezpieczeń działu II (dwa zakłady zarówno w dziale I i II). Ponadto, w drugim kwartale 2013 r. jeden zakład ubezpieczeń z państwa członkowskiego Unii Europejskiej notyfikował zamiar prowadzenia działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poprzez oddział.

Dodatkowo, w okresie czterech kwartałów 2013 r. jeden zakład ubezpieczeń z państwa członkowskiego Unii Europejskiej notyfikował zamiar prowadzenia działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach swobody świadczenia usług poprzez oddział w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej (2 zgłoszenia).

W tym samym okresie 19 zakładów ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej notyfikowało zamiar rozszerzenia zakresu działalności ubezpieczeniowej prowadzonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach swobody świadczenia usług, oraz jeden zakład ubezpieczeń, który notyfikował zamiar wykonywania działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez oddział.

Natomiast trzy zakłady ubezpieczeń wycofały się z prowadzenia działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Dodatkowo, w omawianym okresie miały miejsce dwa połączenia zakładów ubezpieczeń wykonujących działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poprzez oddział.

W okresie czterech kwartałów 2013 r. łączna liczba zagranicznych zakładów ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej i innych państw należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, które notyfikowały zamiar prowadzenia działalności na terytorium Polski w ramach swobody świadczenia usług (w inny sposób niż przez oddział) wynosiła 604, łączna liczba zakładów ubezpieczeń, które notyfikowały zamiar utworzenia oddziału, wynosiła 23. Dodatkowo, w drugim kwartale 2013 r. jeden zakład reasekuracji z siedzibą w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej pozostawał uprawniony do wykonywania działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez oddział.

2.2. Przychody zakładów ubezpieczeń[1]

Zakłady ubezpieczeń uzyskały w roku 2013 przychody w wysokości 76,32 mld zł. W strukturze przychodów zakładów ubezpieczeń dominuje składka przypisana brutto (75,82% przychodów ogółem), przychody z lokat (15,29%) oraz niezrealizowane zyski z lokat (3,22%).

2.2.1. Przychody z tytułu składki przypisanej brutto

Składka przypisana sektora ubezpieczeń jest niższa o 7,61%

W okresie czterech kwartałów 2013 roku składka przypisana brutto zakładów ubezpieczeń wyniosła 57,86 mld zł i była o 7,61% (4,76 mld zł) niższa, niż w analogicznym okresie poprzedniego roku.

Wykres 1. Składka przypisana brutto w latach 2008-2013 (w mld zł)

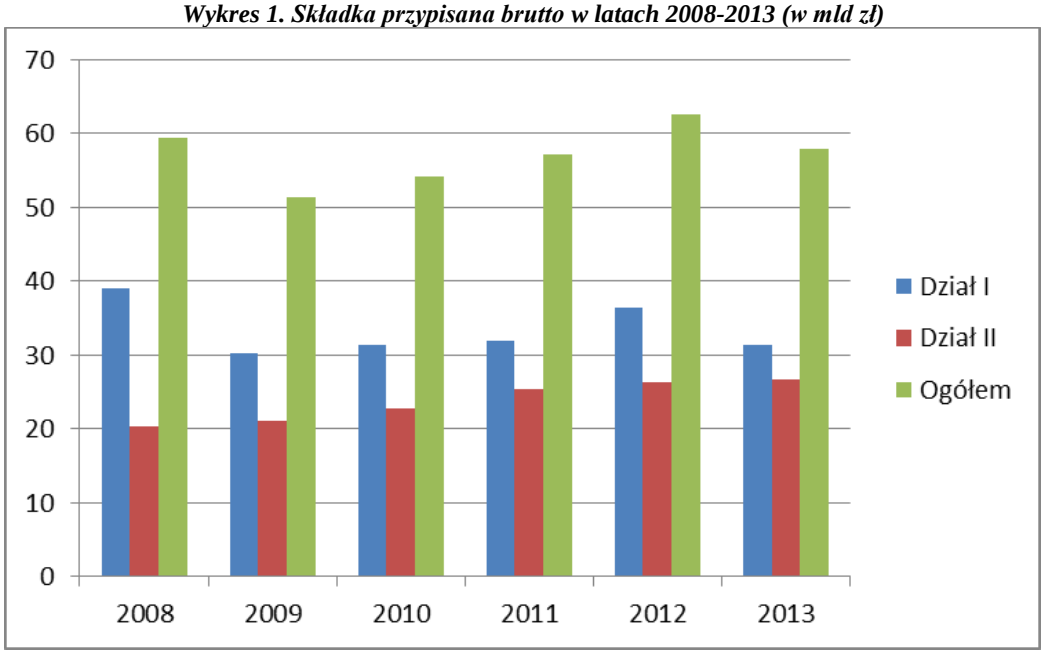

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

- **Składka zakładów ubezpieczeń na życie (dział I)**

Po czterech kwartałach 2013 r. składka przypisana brutto zakładów ubezpieczeń na życie wyniosła 31,26 mld zł i jest niższa o 14,06% (o 5,11 mld zł) w porównaniu z analogicznym okresem 2012 r.

Spośród grup ubezpieczeń działu I grupy: 3 (ubezpieczenia na życie związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym), 4 (ubezpieczenia rentowe) i 5 (ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe) zanotowały wzrost składki przypisanej brutto w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku. Największy wartościowy wzrost składki przypisanej brutto o 1,01 mld zł, tj. o 8,35% do kwoty 13,05 mld zł zanotowano w grupie 3 (ubezpieczenia na życie związane z UFK). Natomiast znaczący spadek składki przypisanej brutto zarejestrowano w grupie 1 (ubezpieczenia na życie) o 32,25% z 19,39 mld zł w analogicznym okresie do 13,14 mld zł.

[1] Zakłady ubezpieczeń działu I i działu II oraz zakład reasekuracji działu II, dalej zwane zakładami ubezpieczeń. Wyniki zakładu reasekuracji PTR S.A. uwzględnione zostały w wynikach zakładów ubezpieczeń działu II.

Koncentracja sektora ubezpieczeń działu I

W dziale I udział 5 największych zakładów ubezpieczeń spadł do poziomu 56,69%.

Udział w rynku 5 największych zakładów działu I wynosi 56,69%

Tabela 1. Zakłady ubezpieczeń działu I o największych udziałach w rynku (mierzonych wielkością składki przypisanej brutto) w latach 2012 - 2013

Lp.	Zakład ubezpieczeń	2012	Zakład ubezpieczeń	2013
1	PZU ŻYCIE SA	25,60%	PZU ŻYCIE SA	28,29%
2	BENEFIA TU na ŻYCIE S.A. VIG	10,02%	OPEN LIFE TU ŻYCIE S.A.	8,42%
3	OPEN LIFE TU ŻYCIE S.A.	9,16%	TUnŻ WARTA S.A.**	7,11%
4	TUnŻ WARTA S.A.*	7,37%	ING TUnŻ S.A	6,51%
5	TU na ŻYCIE EUROPA S.A.	6,70%	AMPLICO LIFE S.A.	6,36%
Razem		**58,85%**	**Razem**	**56,69%**

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń
** TunŻ WARTA S.A. przed połączeniem (stan na 31.12.2012)*
*** HDI-GERLING ŻYCIE S.A po połączeniu z TUnŻ WARTA S.A. w dniu 30.12.2013*

Struktura ubezpieczeń bezpośrednich działu I

W strukturze ubezpieczeń działu I przeważały ubezpieczenia z grupy 1, stanowiące 42,06% składki działu

W strukturze ubezpieczeń bezpośrednich działu I w 2013 roku dominowały ubezpieczenia na życie (grupa 1) stanowiące 42,06% składki przypisanej brutto. Należy zaznaczyć, iż 10,80% składki przypisanej brutto w grupie 1 stanowi składka przypisana brutto z ubezpieczeniowych produktów strukturyzowanych [2] (1,42 mld zł). Ubezpieczenia na życie związane z UFK (grupa 3) stanowiły 41,78% łącznej składki, przy czym część składki przypisanej w tej grupie pochodzi z UFK lokujących środki finansowe w instrumenty strukturyzowane lub instrumenty pochodne w związku z oferowaniem ubezpieczeniowych produktów strukturyzowanych. [3] Kolejną pozycję zajmowały uzupełniające ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe (grupa 5) stanowiące 15,46% składki. Udział ubezpieczeń posagowych (grupa 2) i rentowych (grupa 4) był nieznaczny i wynosił odpowiednio: 0,36% i 0,34% składki przypisanej brutto działu I z ubezpieczeń bezpośrednich.

[2] Ubezpieczeniowe produkty strukturyzowane są oferowane najczęściej w formie połączenia ubezpieczenia na życie i dożycie lub ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym. Są to produkty z określonym poziomem gwarancji ochrony kapitału, w których zyski zależą od inwestycji w instrumenty pochodne.

[3] Udział UFK, które lokują środki finansowe w instrumenty strukturyzowane lub instrumenty pochodne w związku z oferowaniem ubezpieczeń strukturyzowanych w łącznej kwocie aktywów UFK według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r., wyniósł 10,44% (5,1 mld zł) i wzrósł o 1,42 p.p. w porównaniu ze stanem na 31 grudnia 2012 r.

Wykres 2. Struktura składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich działu I w latach 2008-2013

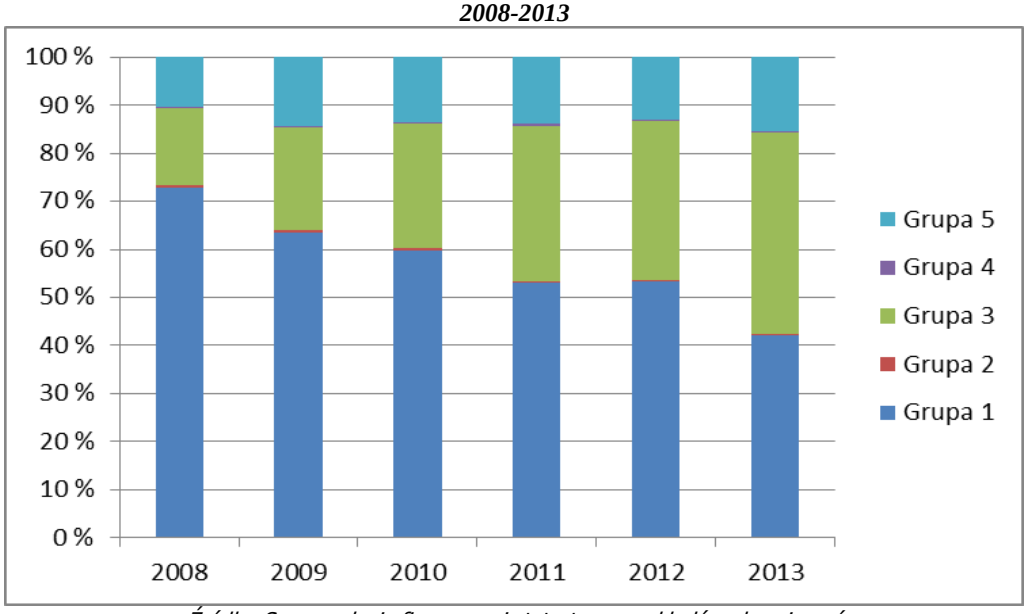

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Analizując zmiany w strukturze składki przypisanej brutto w okresie czterech kwartałów 2013 r. w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku można zauważyć spadek udziału ubezpieczeń na życie z grupy 1 o 11,29 p.p., przy wzroście udziału w rynku pozostałych grup ubezpieczeń, szczególnie ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (grupa 3) o 8,64 p.p. Należy zauważyć także wzrost udziału w grupie 5 (uzupełniające ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe) o 2,55 p.p.

Zakłady ubezpieczeń działu I zebrały więcej o 2,26 mld zł (o 9,22 mld zł w roku 2012) składki przypisanej brutto z tytułu ubezpieczeń grupowych. 16 zakładów działu I (17 w roku 2012) miało powyżej 50% udziału składki z ubezpieczeń grupowych w swoim portfelu.

Więcej o 0,77 mld zł (o 4,69 mld zł w roku 2012) składki przypisanej brutto zebrały zakłady ubezpieczeń działu I z tytułu wpłat okresowych. 14 zakładów działu I (16 w roku ubiegłym) wykazało powyżej 50% udziału składek okresowych w całym portfelu.

■ Składka zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych (dział II)

Wysokość składki w dziale II jest wyższa o 1,33% w stosunku do roku ubiegłego i wynosi 26,60 mld zł

W okresie czterech kwartałów 2013 r. składka przypisana brutto zakładów ubezpieczeń osobowych i majątkowych wyniosła 26,60 mld zł, co stanowiło wzrost o 1,33% (o 0,35 mld zł) w porównaniu z 2012 r.

Największy spadek przypisu składki brutto w dziale II w stosunku do analogicznego okresu 2012 r. odnotowano:

- w grupie 10 (OC komunikacyjne) składka przypisana brutto wyniosła 8,46 mld zł i była niższa w stosunku do roku poprzedniego o 0,47 mld zł.
- w grupie 3 (auto-casco) zebrano 5,32 mld zł składki, mniej o 0,31 mld zł niż w analogicznym okresie ubiegłego roku.

W wartościach względnych (w %) największe wzrosty zanotowano: w grupie 16 (ubezpieczenia ryzyk finansowych) o 40,92%, w grupie 17 (ubezpieczenia ochrony prawnej) o 26,25%, w grupie 2 (ubezpieczenia choroby) o 19,44%.

Wykres 3. Zmiana składki przypisanej brutto w poszczególnych grupach działu II w 2013 roku w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego

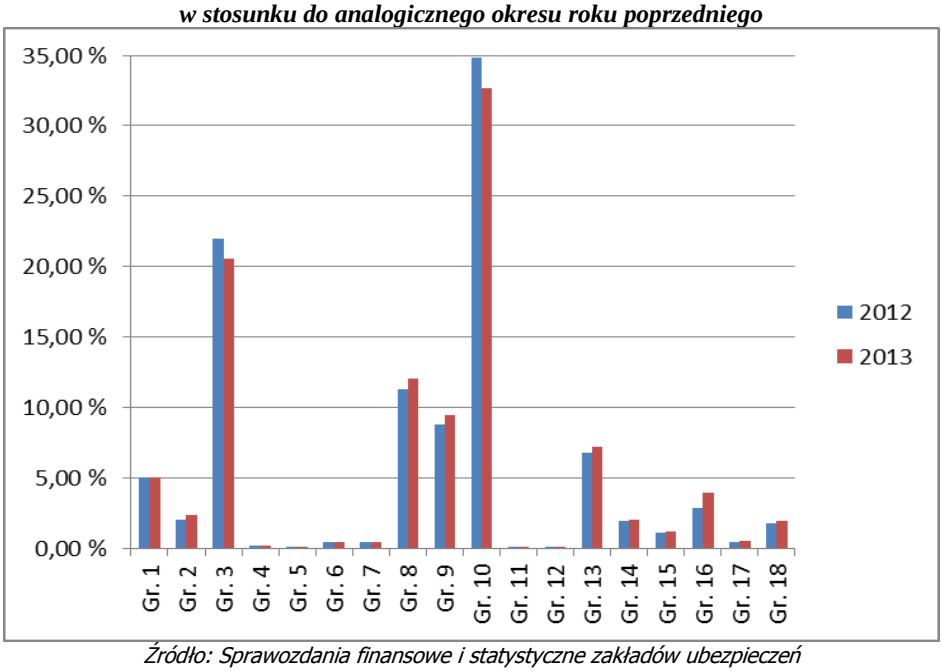

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Koncentracja sektora ubezpieczeń działu II

W okresie 2013 r. w dziale II zaobserwowano spadek udziału 5 największych zakładów ubezpieczeń w rynku o 0,88 p.p. w porównaniu z poprzednim rokiem.

W dziale II nastąpił spadek udziału w rynku 5 największych zakładów ubezpieczeń o 0,88 p.p.

Tabela 2. Zakłady ubezpieczeń działu II o największych udziałach w rynku (mierzonych wielkością składki przypisanej brutto) w latach2012 - 2013

Lp.	Zakład ubezpieczeń	2012	Zakład ubezpieczeń	2013
1	PZU SA	32,20%	PZU SA	31,11%
2	TUiR WARTA S.A.	13,28%	TUiR WARTA S.A.	12,85%
3	STU ERGO HESTIA SA	10,45%	STU ERGO HESTIA SA	11,28%
4	TU ALLIANZ POLSKA S.A.	6,76%	TU ALLIANZ POLSKA S.A.	6,76%
5	UNIQA TU S.A.	4,40%	UNIQA TU S.A.	4,20%
Razem		**67,08%**	**Razem**	**66,20%**

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Struktura ubezpieczeń bezpośrednich działu II

W strukturze pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych w 2013 roku dominowały ubezpieczenia komunikacyjne (grupa 3 i 10) stanowiące łącznie 53,18% składki przypisanej brutto działu II z działalności bezpośredniej, przy czym udział ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów mechanicznych wynosił 32,65%, natomiast ubezpieczeń auto-casco 20,53%. Drugą pozycję zajmowały ubezpieczenia majątkowe (grupa 8 i 9), które stanowiły łącznie 21,43% składki. Na kolejnych miejscach znajdowały się ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe (grupa 1 i 2) o udziale 7,38%, pozostałe ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (grupy 11-13) o udziale 7,35% oraz ubezpieczenia finansowe (grupa 14-16) o udziale 7,09%.

W strukturze ubezpieczeń bezpośrednich działu II dominują ubezpieczenia komunikacyjne stanowiące łącznie 53,18% składki działu

Wykres 4. Struktura składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich działu II w latach 2008-2013

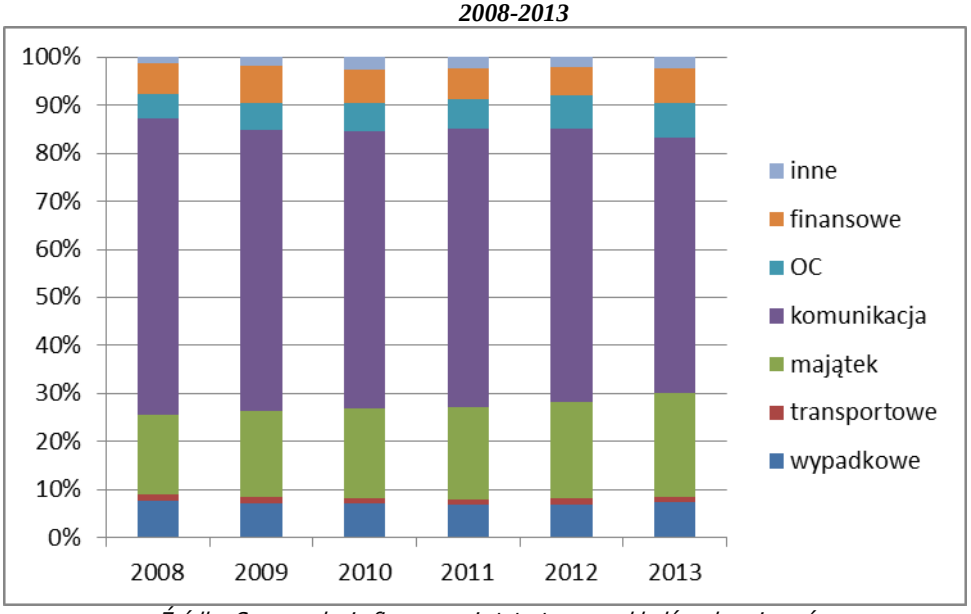

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Porównując strukturę rynku ubezpieczeń bezpośrednich działu II w 2013 roku z analogicznym okresem 2012 roku zależy wskazać, że największy spadek udziału o 2,17 p.p. zanotowały ubezpieczenia grupy 10 (OC komunikacyjne), a następnie o 1,43 p.p. ubezpieczenia grupy 3 (auto - casco). Natomiast największy wzrost o 1,11 p.p. (do 3,93%) dotyczył ubezpieczeń grupy 16 (ubezpieczenia różnych ryzyk finansowych) oraz grupy 8 (ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami), których udział w dziale II wynosił 12,02% (wzrost o 0,71 p.p.).

2.2.2. Przychody z działalności lokacyjnej

Przychody z działalności lokacyjnej, z lokat na ryzyko zakładu ubezpieczeń oraz na ryzyko ubezpieczających, w okresie czterech kwartałów 2013 r. wyniosły 14,13 mld zł, co stanowiło spadek o 2,32% (tj. o 0,3 mld zł) w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego. Związane było to przede wszystkim ze wzrostem przychodów z lokat w dziale II. W dziale I przychody z działalności lokacyjnej spadły o 24,52%. tj. o 2,49 mld zł.

Spadek przychodów z działalności lokacyjnej sektora ubezpieczeń – o 2,32%

W strukturze przychodów z działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń ogółem dominują przychody z udziałów i akcji w jednostkach podporządkowanych (29,56%).

Tabela 3. Zestawienie przychodów z działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń (w mln zł) w latach 2012 - 2013 r.

Wyszczególnienie	Dział I				Dział II			
	2012	2013	Zmiana w %	Zmiana	2012	2013	Zmiana w %	Zmiana
Razem	**10 155,30**	**7 664,85**	**-24,52%**	**-2 490,45**	**4 308,37**	**6 462,87**	**50,01%**	**2 154,50**
I. Przychody z lokat	**5 453,35**	**5 418,66**	**-0,64%**	**-34,70**	**3 965,92**	**6 250,13**	**57,60%**	**2284,21**
1. Przychody z lokat w nieruchomości	1,84	2,01	9,23%	0,17	14,83	16,15	8,85%	1,31
2. Przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych	133,45	143,72	7,69%	10,27	1 233,51	4 042,77	227,74%	2809,26
2.1. z udziałów i akcji	130,07	140,11	7,72%	10,04	1 225,81	4 035,94	229,25%	2810,13
2.2. z pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	3,38	3,61	6,59%	0,22	7,71	6,83	-11,35%	-0,87

Wyszczególnienie	Dział I				Dział II			
	2012	2013	Zmiana w %	Zmiana	2012	2013	Zmiana w %	Zmiana
2.3. z pozostałych lokat	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-	0,00
3. Przychody z innych lokat finansowych	3 084,71	2 851,95	-7,55%	-232,76	1 765,41	1 379,24	-21,87%	-386,17
3.1. z udziałów, akcji, innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	244,55	377,64	54,42%	133,09	69,79	37,61	-46,11%	-32,18
3.2. z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	2 051,22	1 916,27	-6,58%	-134,95	1 399,40	1 137,64	-18,71%	-261,76
3.3. z lokat terminowych w instytucjach kredytowych	684,91	476,76	-30,39%	-208,15	156,23	93,93	-39,88%	-62,31
3.4. z pozostałych lokat	104,04	81,28	-21,87%	-22,76	139,98	110,06	-21,38%	-29,92
4. Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat	0,07	4,30	6 111,12%	4,23	9,82	45,13	359,57%	35,31
5. Wynik dodatni z realizacji lokat	2 233,28	2 416,67	8,21%	183,40	942,34	766,83	-18,62%	-175,51
II. Niezrealizowane zyski z lokat	**4 701,95**	**2 246,19**	**-52,23%**	**-2 455,76**	**342,45**	**212,74**	**-37,88%**	**-129,71**

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.3. Koszty zakładów ubezpieczeń

Łączne koszty zakładów ubezpieczeń w roku 2013 r. wyniosły 67,36 mld zł. W strukturze kosztów zakładów ubezpieczeń dominują odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto (54,63% łącznych kosztów) oraz koszty akwizycji i koszty administracyjne (20,67% łącznych kosztów).

2.3.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone

Główną pozycję kosztów zakładów ubezpieczeń stanowiły koszty związane z wypłatą odszkodowań i świadczeń wynikających z umów ubezpieczenia. W okresie czterech kwartałów 2013 r. zakłady ubezpieczeń wypłaciły w ujęciu brutto 36,80 mld zł odszkodowań i świadczeń wraz z kosztami likwidacji szkód i windykacji regresów. W porównaniu z analogicznym okresem roku 2012 wartość ta zmniejszyła się o 3,16 mld zł, czyli o 7,92%.

Wykres 5. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w latach 2008-2013 (w mld zł)

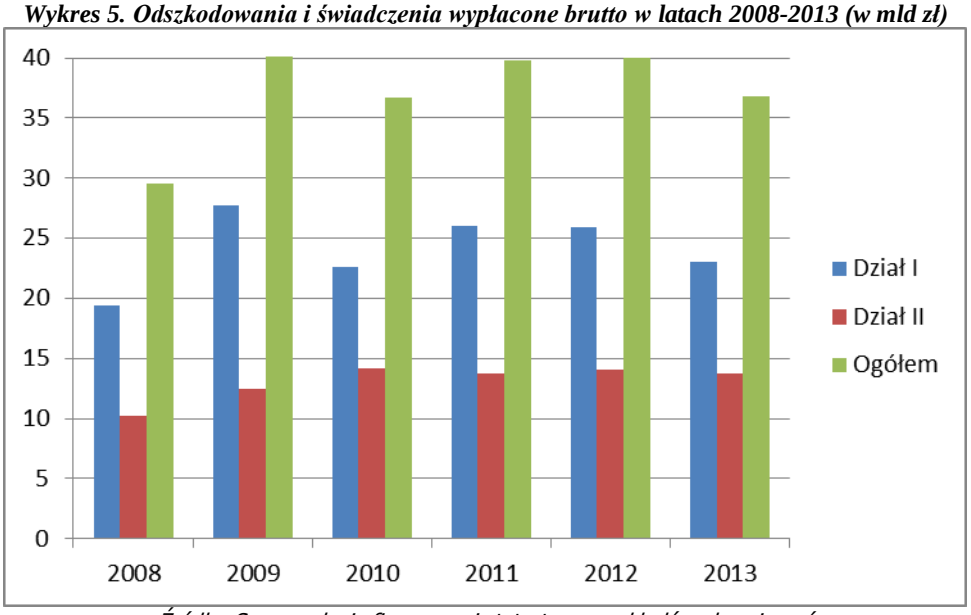

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Odszkodowania i świadczenia wypłacone zakładów ubezpieczeń na życie

Wartość wypłaconych świadczeń w dziale I spadła o 10,92%

W dziale I w ciągu czterech kwartałów 2013 r. wypłacone zostały odszkodowania i świadczenia brutto w wysokości 23,09 mld zł (62,74% łącznych świadczeń brutto sektora ubezpieczeń), co stanowi kwotę o 2,83 mld zł (o 10,92%) niższą, niż w poprzednim roku.

Spadek wartości wypłaconych odszkodowań i świadczeń spowodowany był przede wszystkim niższymi wypłatami świadczeń w ramach grupy 1 (ubezpieczenia na życie) - spadek o 3,66 mld zł, tj. 21,09%, z poziomu 17,36 mld zł do poziomu 13,70 mld zł.

Największy wzrost wartości świadczeń wypłaconych brutto w dziale I odnotowano w grupie 3 (ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym) - o 11,57% (tj. o 0,77 mld zł), z poziomu 6,64 mld zł do poziomu 7,41 mld zł.

Najwyższe odszkodowania i świadczenia działu I wypłacono z tytułu ubezpieczeń grupy 1. Mimo, że ich wartość w IV kwartale 2013 r. znacznie zmniejszyła się w stosunku do roku 2012, to była wyższa od uzyskanej w tej grupie składki.

Wykres 6. Składka przypisana brutto i odszkodowania wypłacone brutto według grup ubezpieczeń działu I w roku 2013 (w mld zł)

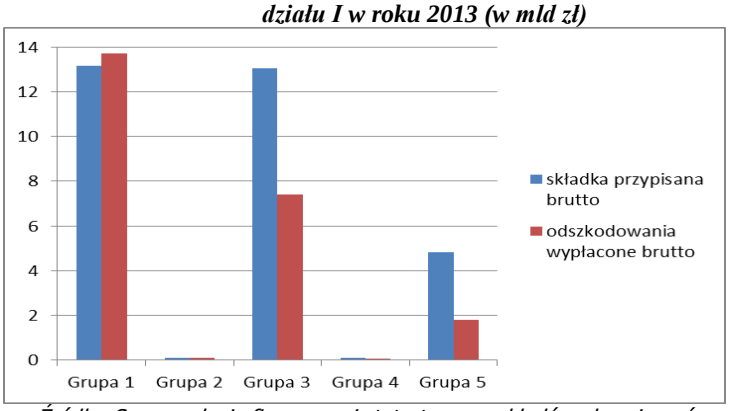

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Odszkodowania i świadczenia wypłacone zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych

W dziale II odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w okresie czterech kwartałów 2013 r. wyniosły 13,71 mld zł i w porównaniu z analogicznym okresem roku 2012 spadły o 2,38%, czyli o 0,33 mld zł.

Wartość wypłaconych odszkodowań i świadczeń w dziale II spadła o 2,38%

Największy spadek wartości wypłaconych odszkodowań i świadczeń w dziale II odnotowano w grupie 9 (ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych) - o 0,57 mld zł, tj. o 44,22% oraz w grupie 15 (gwarancja ubezpieczeniowa) - o 0,10 mld zł, tj. o 22,77%.

Największą dynamikę spadku odnotowano w grupie 5 (ubezpieczenia casco statków powietrznych) - o 96,31% z poziomu 94,17 mln zł do poziomu 3,48 mln zł.

Największy wzrost odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto w dziale II odnotowano w grupie 8 (ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami) - o 0,16 mld zł, tj. o 14,11%, w grupie 14 (ubezpieczenia kredytu) - o 0,07 mld zł, tj. o 23,57% oraz w grupie 10 (OC komunikacyjne) - o 0,07 mld zł, tj. o 1,20%.

Najwyższe odszkodowania i świadczenia działu II, podobnie jak w roku poprzednim, wypłacono po czterech kwartałach roku 2013 z tytułu ubezpieczeń grupy 10 i 3. Nadal ich udział w odszkodowaniach i świadczeniach działu II jest bardzo duży (dla grupy 10 wzrósł z 39,54% do 41,10%, a dla grupy 3 z 24,97% do 26,07%).

Wykres 7. Składka przypisana brutto i odszkodowania wypłacone brutto według grup ubezpieczeń działu II w roku 2013 (w mld zł)

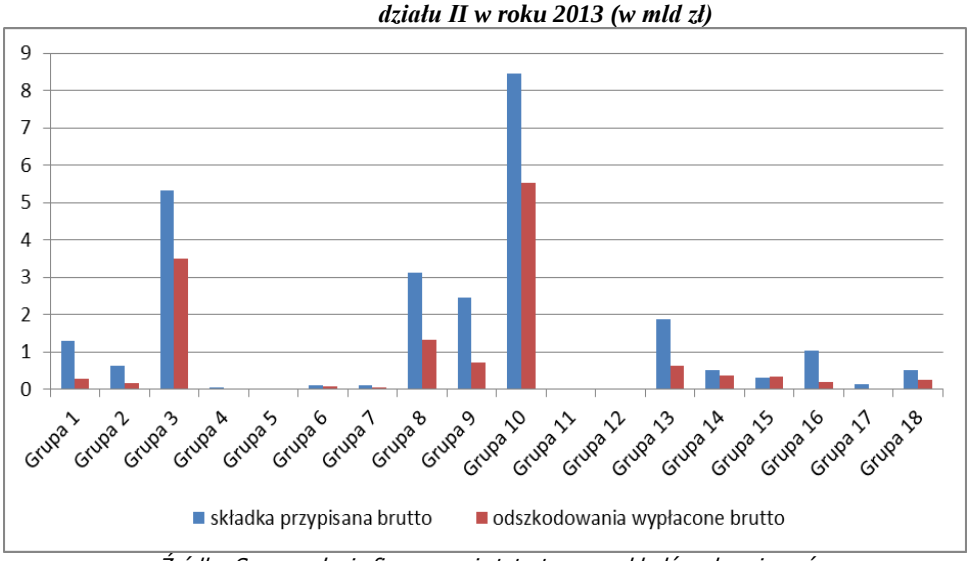

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Wskaźnik szkodowości na udziale własnym

Wskaźnik szkodowości na udziale własnym wskazuje, jaką część składki zarobionej zakład ubezpieczeń przeznacza na wypłatę odszkodowań i świadczeń powiększonych o zmianę stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia. Wskaźnik szkodowości na udziale własnym działu II w okresie czterech kwartałów 2013 r. spadł w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku z 64,27% do 60,84%, tj. o 3,43 p.p. Oznacza to, iż zakłady ubezpieczeń tego działu przeznaczyły na wypłatę odszkodowań i świadczeń powiększonych o zmianę stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia 60,84% składki zarobionej na udziale własnym. Kształtowanie się wskaźnika szkodowości w poszczególnych grupach ubezpieczeń przedstawia poniższy wykres.

Zakłady ubezpieczeń działu II na wypłatę odszkodowań i świadczeń przeznaczyły prawie 60,84% składki zarobionej

Wykres 8. Kształtowanie się wskaźnika szkodowości na udziale własnym w poszczególnych grupach działu II w latach 2012-2013

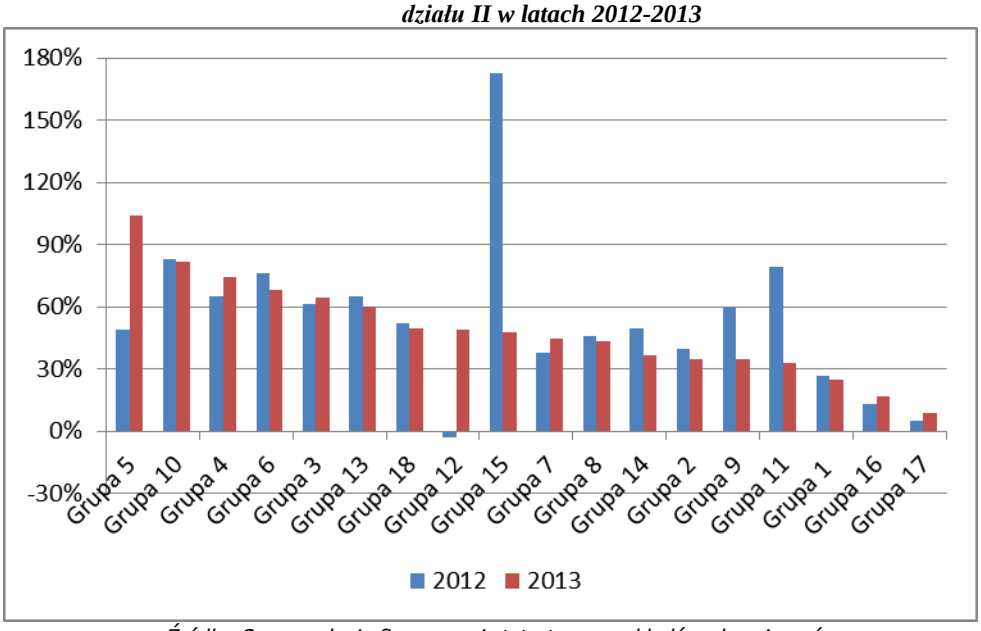

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.3.2. Koszty działalności ubezpieczeniowej

Znaczącą pozycję wśród wydatków zakładów ubezpieczeń zajmują koszty działalności ubezpieczeniowej, które obejmują saldo kosztów akwizycji, kosztów administracyjnych oraz prowizji reasekuracyjnych i udziałów w zyskach reasekuratorów.

Koszty działalności ubezpieczeniowej spadły o 2,46%

W okresie czterech kwartałów 2013 r. koszty działalności ubezpieczeniowej, po uwzględnieniu otrzymanych prowizji reasekuracyjnych, osiągnęły wartość 13,07 mld zł, co stanowiło spadek o 2,46%, tj. o 0,33 mld zł w porównaniu z rokiem 2012. Zakłady ubezpieczeń poniosły na swoją działalność koszty w wysokości blisko 24,85 zł z każdych 100 zł składki zarobionej na udziale własnym (około 23,27 zł w analogicznym okresie 2012 roku), przy czym w ubezpieczeniach na życie koszty wyniosły około 19,88 zł (około 17,95 zł w roku 2012), natomiast w ubezpieczeniach pozostałych osobowych i majątkowych około 31,69 zł (około 31,72 zł w roku 2012).

Zakłady ubezpieczeń poniosły na swoją działalność koszty w wysokości blisko 24,85 zł z każdych 100 zł składki

Łącznie koszty administracyjne i akwizycji wyniosły w czterech kwartałach 2013 r. 13,92 mld zł i spadły w porównaniu z rokiem 2012 o 1,61% tj. o 0,23 mld zł.

Wykres 9. Koszty działalności ubezpieczeniowej w mld zł w latach 2008-2013

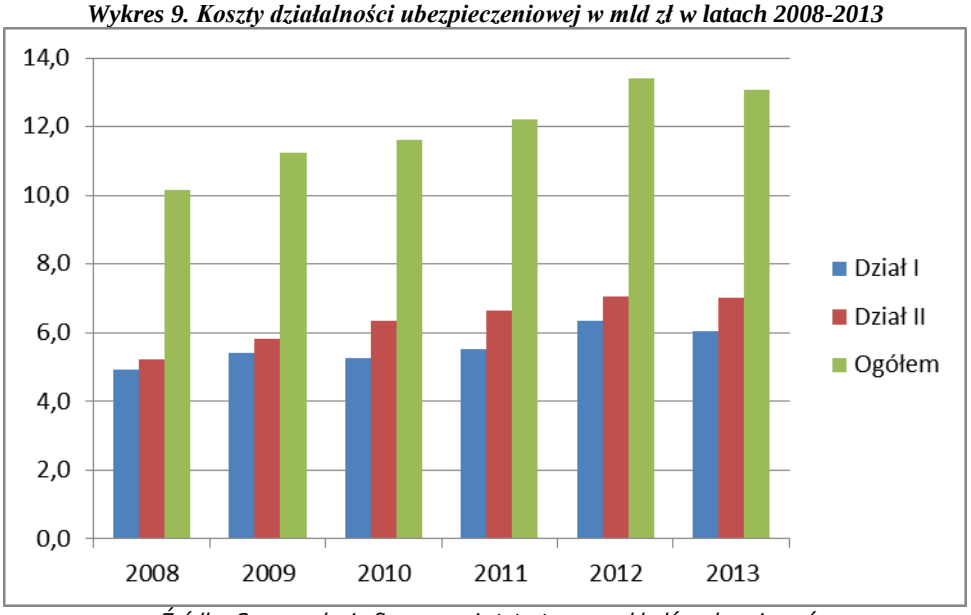

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Koszty akwizycji obejmują m.in. wszelkie koszty związane z zawieraniem i odnawianiem umów ubezpieczenia (np. prowizje agencyjne, koszty badań lekarskich, koszty ekspertyz). Obejmują one również płacone cedentom prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach.

W trakcie czterech kwartałów 2013 r. koszty akwizycji w zakładach ubezpieczeń ogółem osiągnęły kwotę 10,43 mld zł i były wyższe o 0,87% (tj. o 0,09 mld zł) w stosunku do roku 2012. Koszty akwizycji łącznie stanowiły 18,03% składki przypisanej brutto sektora ubezpieczeń, co oznacza wzrost o 1,51 p.p. w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku.

- **Koszty akwizycji w dziale I** wyniosły 4,47 mld zł (spadek o 4,42% w stosunku do roku 2012) i stanowiły 14,30% składki przypisanej brutto działu I (wzrost o 1,44 p.p.).
- **Koszty akwizycji w dziale II** wyniosły 5,96 mld zł (wzrost o 5,23%) i stanowiły 22,40% składki przypisanej brutto działu II (wzrost o 0,83 p.p.).

Wykres 10. Kształtowanie się wskaźnika kosztów akwizycji w latach 2008-2013

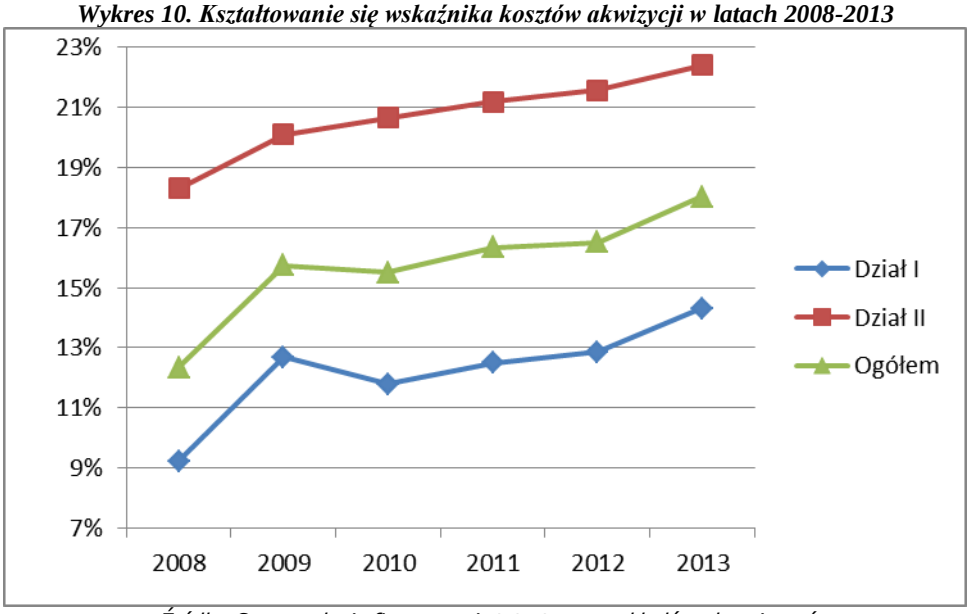

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Koszty administracyjne obejmują koszty zarządu i administracji oraz ogólne koszty dotyczące działalności ubezpieczeniowej, takie jak: koszty utrzymania biur, koszty usług obcych, wynagrodzenia, koszty zużycia energii itp.

Koszty administracyjne sektora ubezpieczeń w okresie czterech kwartałów 2013 r. wyniosły 3,49 mld zł (spadek o 8,35% w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku), w tym 1,67 mld zł wyniosły koszty administracyjne w dziale I oraz 1,82 mld zł w dziale II. Koszty te ogółem stanowiły 6,03% składki przypisanej brutto sektora ubezpieczeń (6,08% w roku 2012).

Udział kosztów administracyjnych w składce w dziale I wyniósł 5,35% (4,78% w roku 2012), natomiast w dziale II wyniósł 6,83% (7,89% przypisanej brutto w dziale w ubiegłym roku).

Wykres 11. Kształtowanie się wskaźnika kosztów administracyjnych w latach 2008-2013

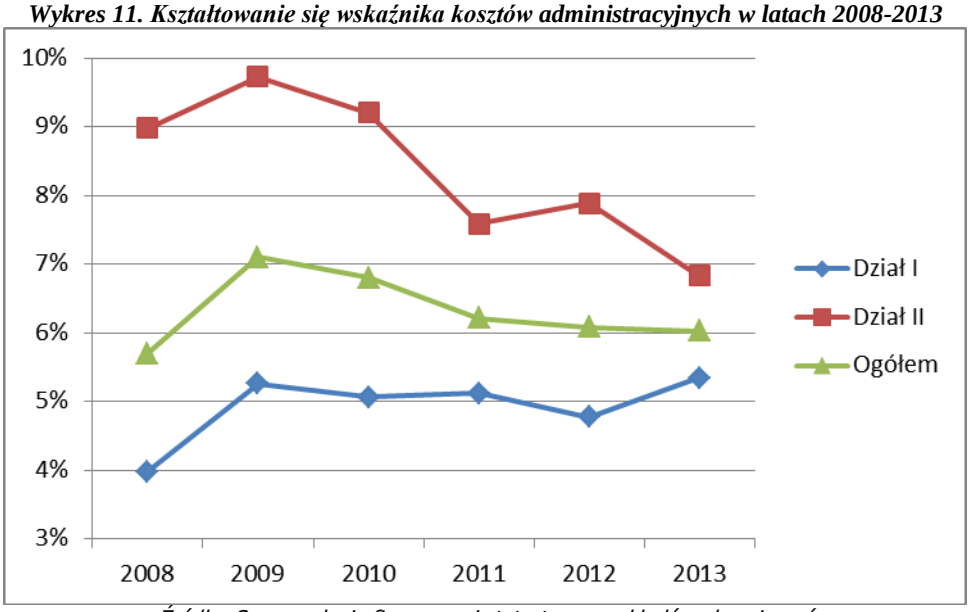

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.3.3. Koszty związane z działalnością lokacyjną

Wzrost kosztów działalności lokacyjnej - o 37,44%

Koszty związane z działalnością lokacyjną wszystkich zakładów ubezpieczeń po czterech kwartałach 2013 r. wyniosły 4,21 mld zł, co stanowiło wzrost o 37,44% w porównaniu z analogicznym okresem 2012 r., kiedy to osiągnęły wartość 3,06 mld zł.

Wzrost poziomu kosztów miał miejsce głównie w dziale I, gdzie koszty te osiągnęły 3,48 mld zł (wzrost o 1,03 mld zł), z czego 2,02 mld zł stanowiły niezrealizowane straty na lokatach (wzrost o 0,63 mld zł. W dziale II koszty działalności lokacyjnej wyniosły 0,73 mld zł (wzrost o 0,12 mld zł).

- W strukturze kosztów związanych z działalnością lokacyjną ogółem dominują niezrealizowane straty na lokatach, które stanowiły 52,21% kosztów oraz wynik ujemny z realizacji lokat, który stanowił 39,19%.

Tabela 4. Zestawienie kosztów związanych z działalnością lokacyjną zakładów ubezpieczeń (w mln zł) w latach 2012 - 2013.

Wyszczególnienie	Dział I				Dział II			
	2012	2013	Zmiana w %	Zmiana	2012	2013	Zmiana w %	Zmiana
Razem	**2 450,15**	**3 479,01**	**41,99%**	**1 028,85**	**609,73**	**726,49**	**19,15%**	**116,77**
I. Koszty działalności lokacyjnej	**1 056,96**	**1 458,16**	**37,96%**	**401,20**	**448,20**	**551,69**	**23,09%**	**103,50**

1. Koszty utrzymania nieruchomości	4,18	4,70	12,50%	0,52	13,34	18,31	37,27%	4,97
2. Pozostałe koszty działalności lokacyjnej	112,58	134,18	19,18%	21,59	75,31	66,26	-12,02%	-9,05
3. Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat	63,13	63,76	1,00%	0,63	13,99	74,67	433,91%	60,69
4. Wynik ujemny z realizacji lokat	877,07	1 255,52	43,15%	378,46	345,56	392,45	13,57%	46,89
II. Niezrealizowane straty na lokatach	**1 393,20**	**2 020,85**	**45,05%**	**627,65**	**161,53**	**174,80**	**8,21%**	**13,27**

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.4. Wyniki zakładów ubezpieczeń

2.4.1. Wynik techniczny

Zysk techniczny sektora ubezpieczeń był o 14,19% wyższy niż rok wcześniej

W okresie czterech kwartałów 2013 r. zakłady ubezpieczeń odnotowały zysk techniczny na poziomie 4,33 mld zł (wzrost o 14,19%, tj. o 0,54 mld zł w stosunku do roku 2012).

- W dziale ubezpieczeń na życie zysk techniczny wyniósł 3,00 mld zł (spadek o 4,03%, tj. o 0,13 mld zł w stosunku do roku 2012).
- W dziale ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych zysk techniczny wyniósł 1,33 mld zł (wzrost o 99,91%, tj. o 0,66 mld zł w stosunku do roku 2012).

Wykres 12. Wynik techniczny w latach 2008-2013 (w mld zł)

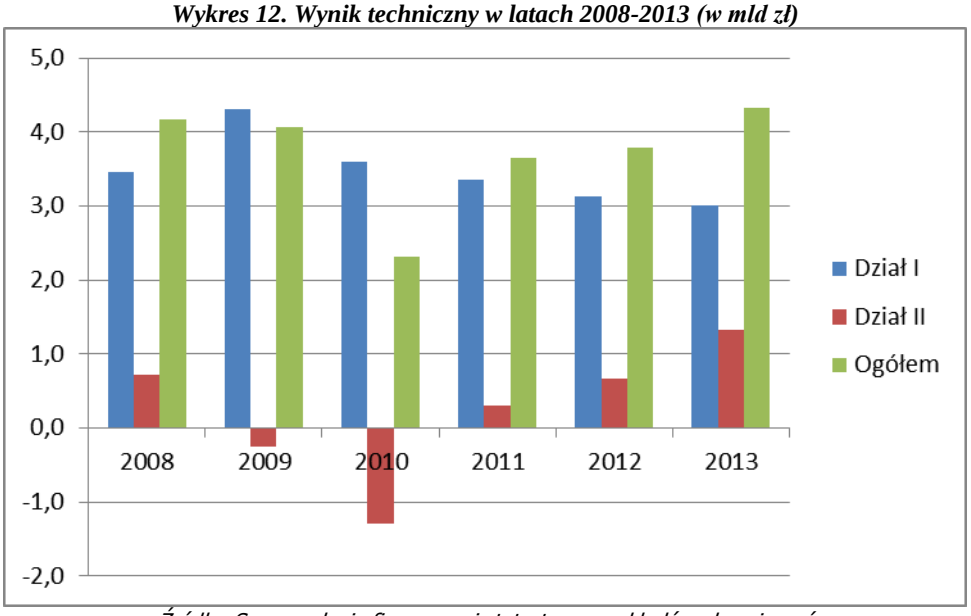

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ **Wynik techniczny zakładów ubezpieczeń na życie**

W dziale I nastąpił spadek wyniku technicznego o 4,03% w porównaniu z analogicznym okresem 2012 r.

W czterech kwartałach 2013 r. nastąpił spadek zysku technicznego w dziale I o 4,03% w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego, jednak zysk techniczny został wypracowany we wszystkich grupach ubezpieczeń na życie.

Z punktu widzenia wyników w poszczególnych grupach, o pogorszeniu wyniku technicznego w dziale I zadecydował przede wszystkim spadek zysku w ubezpieczeniach grupy 1 (ubezpieczenia na życie) - o 11,34% (z 879,68 mln zł do 779,93 mln zł). Wzrost zysku technicznego w porównaniu z rokiem 2012 odnotowano jedynie w grupie 4 (ubezpieczenia rentowe) - z poziomu -3,30 mln zł do poziomu 26,90 mln zł.

Wykres 13. Wynik techniczny wg grup ubezpieczeń działu I w latach 2008-2013 (w mld zł)

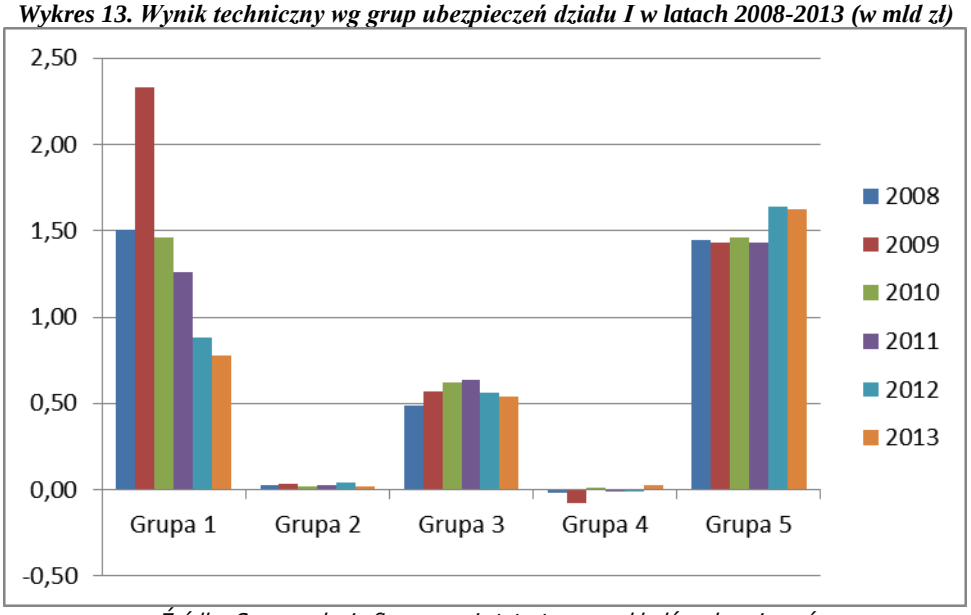

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Wynik techniczny zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych

W czterech kwartałach 2013 r. nastąpił wzrost zysku technicznego w dziale II o 99,91%, w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego.

Zysk techniczny działu II wynikał głównie z dobrego wyniku w grupach 3, 1, 9 oraz 8

Do najbardziej rentownych grup ubezpieczeń działu II należały ubezpieczenia grupy 3, 1, 9 i 8. Podkreślić należy, że mimo dobrego wyniku technicznego w grupie 3 (auto-casco), w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego wynik w tej grupie uległ pogorszeniu - z 0,73 mld zł w roku 2012 do 0,48 mld zł w czterech kwartałach roku 2013.

Największa pozytywna zmiana wyniku technicznego w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego nastąpiła w grupie 9 (ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych) oraz w grupie 15 (gwarancja ubezpieczeniowa). W przypadku grupy 9 w czterech kwartałach 2013 r. odnotowano zysk w wysokości 0,29 mld zł, natomiast w analogicznym okresie 2012 r. odnotowano stratę w wysokości 0,12 mld zł. W grupie 15 w czterech kwartałach 2013 r. odnotowano zysk w wysokości 0,02 mld zł, a w analogicznym okresie 2012 r. odnotowano stratę w wysokości 0,19 mld zł.

Największą stratę techniczną zanotowano w grupie 10 (OC komunikacyjna), jednak w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego strata ta uległa zmniejszeniu - z 0,47 mld zł w roku 2012, do 0,27 mld zł w czterech kwartałach roku 2013.

Wykres 14. Wynik techniczny wg grup ubezpieczeń działu II w latach 2008-2013 (w mld zł)

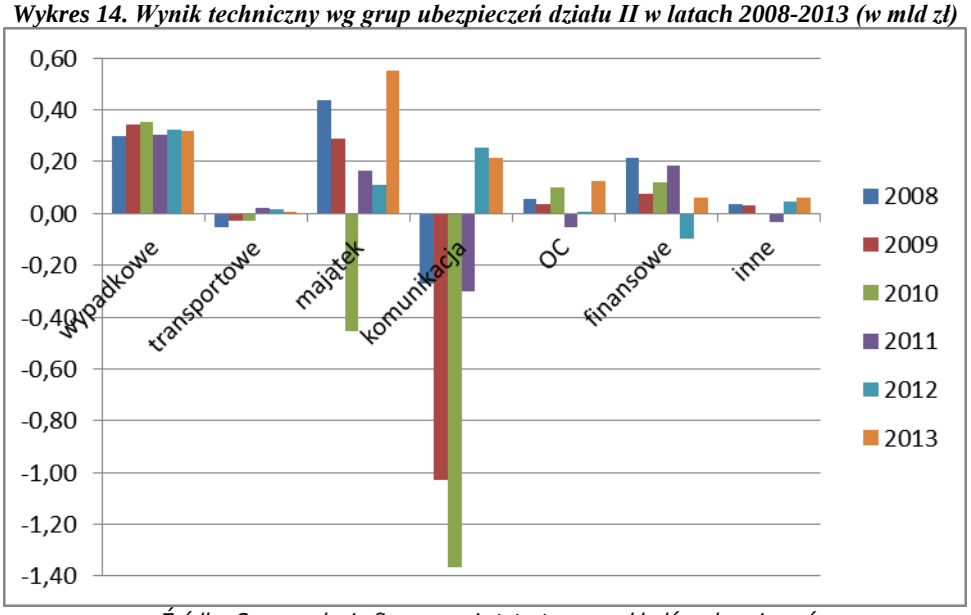

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.4.2. Wynik z działalności lokacyjnej

Należy zauważyć, że w przypadku zakładów ubezpieczeń na życie działalność lokacyjna jest ujęta w technicznym rachunku ubezpieczeń, więc omawiany powyżej wynik techniczny tego działu, prezentuje zarówno wynik z działalności ubezpieczeniowej, jak i lokacyjnej. Wynik z działalności lokacyjnej ogółem wynosił po czterech kwartałach 2013 r. 12,12 mld zł (spadek o 6,49%). Zakłady ubezpieczeń działu I oraz działu II wykazały zysk z działalności lokacyjnej, wynoszący odpowiednio: 6,21 mld zł (spadek o 2,89 mld zł) w dziale I oraz 5,91 mld zł (wzrost o 2,05 mld zł) w dziale II.

Tabela 5. Zestawienie przychodów i kosztów z działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń (w mln zł) w latach 2012 - 2013.

Wyszczególnienie	Dział I				Dział II			
	2012	2013	Zmiana w %	Zmiana	2012	2013	Zmiana w %	Zmiana
Wynik z działalności lokacyjnej	**9 098,34**	**6 206,69**	**-31,78%**	**-2 891,65**	**3 860,17**	**5 911,18**	**53,13%**	**2 051,01**
Przychody z działalności lokacyjnej	10 155,30	7 664,85	-24,52%	-2 490,45	4 308,37	6 462,87	50,01%	2 154,50
Koszty związane z działalnością lokacyjną	1 056,96	1 458,16	37,96%	401,20	448,20	551,69	23,09%	103,50

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.4.3. Wynik finansowy netto

Wynik finansowy netto sektora ubezpieczeń w okresie czterech kwartałów 2013 r. wyniósł 8,96 mld zł i wzrósł o 42,15% tj. o 2,66 mld zł w porównaniu z rokiem 2012 r.

Wynik finansowy sektora ubezpieczeń wzrósł o 42,15%

- Wynik finansowy netto działu I wyniósł 2,82 mld zł i w porównaniu z rokiem ubiegłym spadł o 5,06%.
- W dziale II wynik finansowy netto osiągnął wartość 6,14 mld zł i w odniesieniu do roku 2012 wzrósł o 84,19%.

Wykres 15. Wynik finansowy netto w latach 2008-2013 (w mld zł)

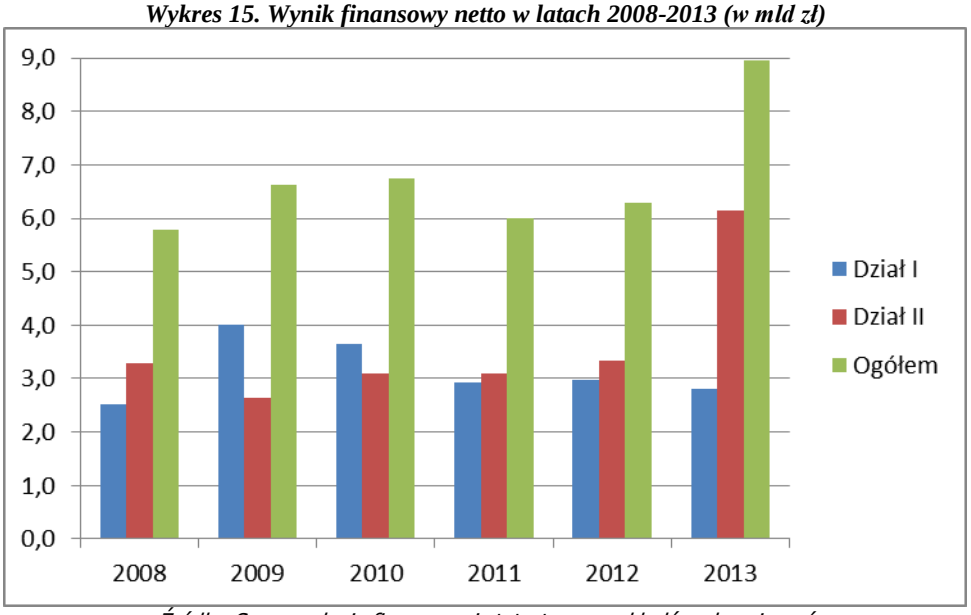

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Wskaźniki rentowności

Wskaźniki rentowności obrazują relacje zachodzące pomiędzy wynikami finansowymi zakładu ubezpieczeń w odniesieniu do różnych kategorii ekonomicznych, mają więc za zadanie ocenę zysku osiągniętego z poniesionych nakładów. Wskaźniki rentowności określają wielkość wyniku finansowego (brutto lub netto) przypadającą na jednostkę zaangażowanych w zakładzie ubezpieczeń kapitałów własnych, aktywów ogółem czy składki przypisanej brutto. W przypadku odnotowanego zysku określają stopę zwrotu ze środków będących w dyspozycji zakładu ubezpieczeń bądź z działalności ubezpieczeniowej.

Tabela 6. Kształtowanie się wybranych wskaźników rentowności w latach 2012 - 2013.

Nazwa wskaźnika[4]	Ogółem		Dział I		Dział II	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Wskaźnik rentowności sprzedaży (ROS)	10,59%	15,48%	8,92%	9,01%	12,90%	23,08%
Wskaźnik rentowności kapitałów własnych (ROE)	19,59%	25,68%	23,36%	20,44%	16,97%	29,10%
Wskaźnik rentowności aktywów (ROA)	4,29%	5,42%	3,42%	2,79%	5,68%	9,54%

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Prezentowane wskaźniki rentowności działu I w ostatnich trzech latach utrzymywały się na podobnym poziomie, tymczasem w przypadku wskaźników osiągniętych przez dział II zaobserwowano znaczny ich wzrost w IV kwartale 2013 roku.

[4] Rentowność sprzedaży (ROS) - wskaźnik informuje o udziale wyniku finansowego netto w wartości składki przypisanej brutto.
Rentowność kapitałów własnych (ROE) - wskaźnik będący relacją wyniku finansowego netto do średniej wartości kapitałów własnych.
Rentowność aktywów (ROA) - wskaźnik stanowi relację wyniku finansowego netto do średniej wartości aktywów.

Wykres 16. Wybrane wskaźniki rentowności zakładów ubezpieczeń działu I w latach 2008-2013

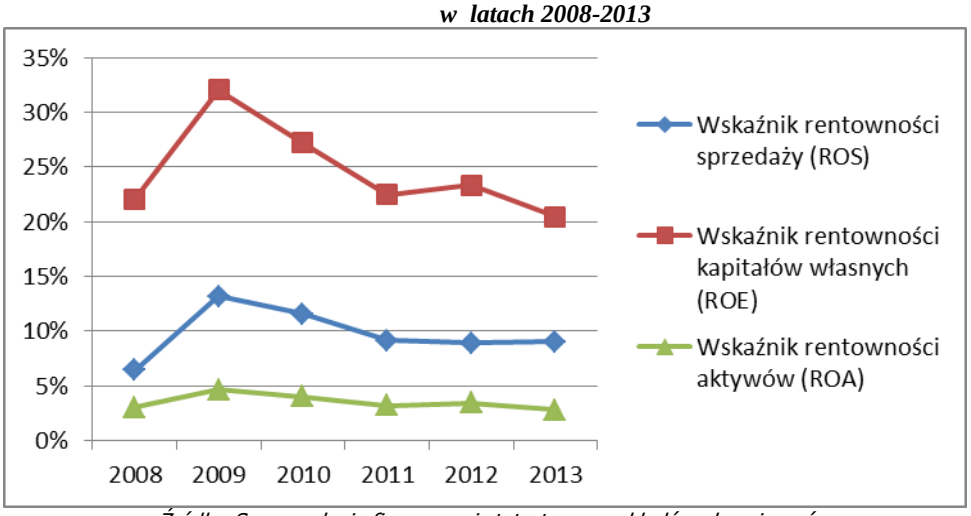

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Wykres 17. Wybrane wskaźniki rentowności zakładów ubezpieczeń działu II w latach 2008-2013

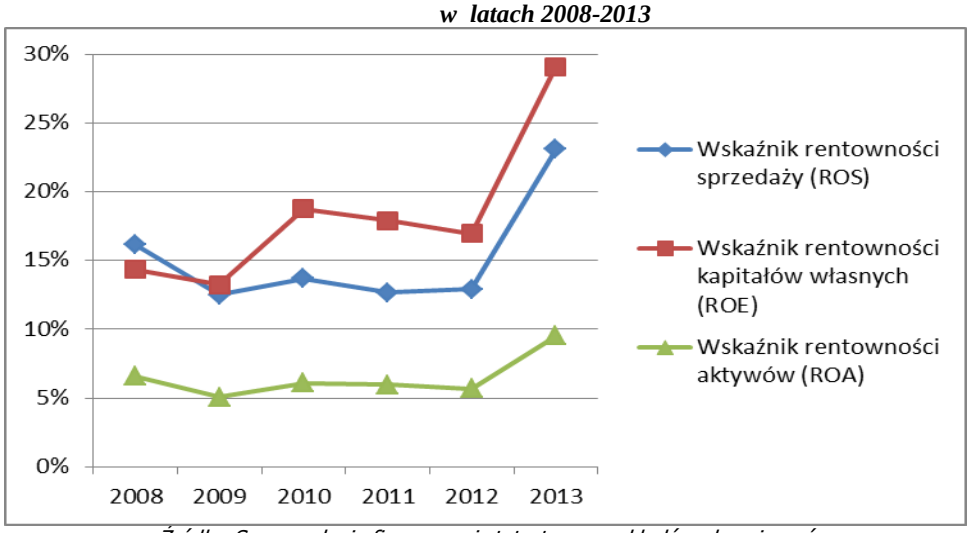

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.5. Aktywa zakładów ubezpieczeń

Aktywa zakładów ubezpieczeń obu działów ubezpieczeń zwiększyły się, ogółem o 3,01%

Wartość aktywów zakładów ubezpieczeń na koniec czwartego kwartału 2013 r. wyniosła 167,59 mld zł i wzrosła w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego o 3,01%, tj. o 4,90 mld zł.

- Aktywa zakładów ubezpieczeń na życie, równe 101,69 mld zł, wzrosły o 1,77% (tj. o 1,77 mld zł) w porównaniu z rokiem 2012.
- W zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wartość aktywów wyniosła 65,90 mld zł, co w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego stanowiło wzrost o 4,99% tj. o 3,13 mld zł.

Wykres 18. Suma bilansowa w latach 2008-2013 (w mld zł)

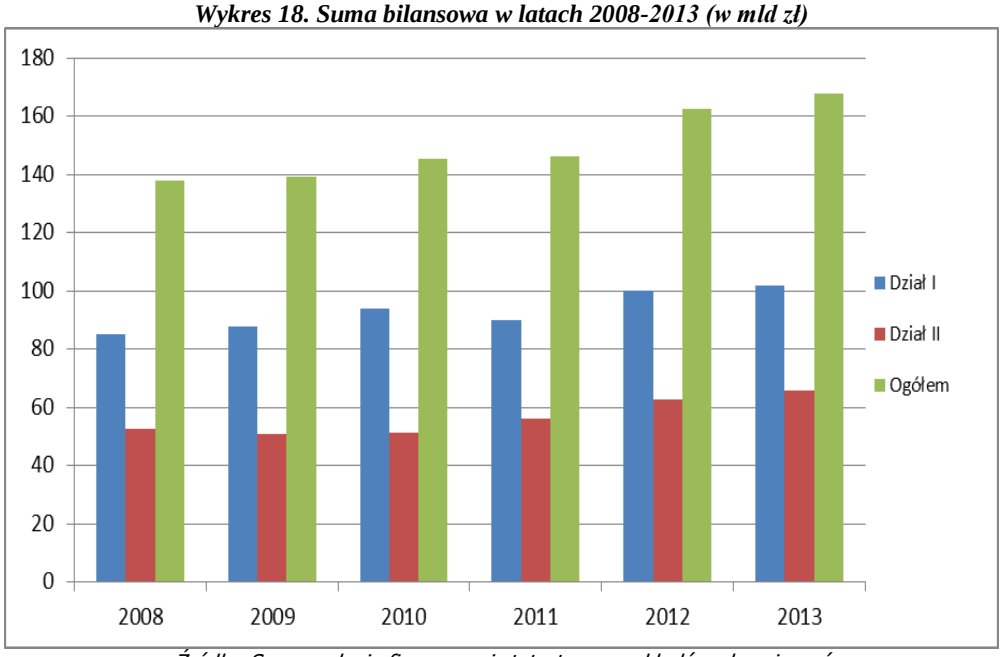

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Główną pozycją aktywów zakładów ubezpieczeń działu I i działu II są lokaty (pozycja B aktywów), stanowiące 59,08% sumy bilansowej oraz aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający, których udział w sumie bilansowej wynosi 29,73%.

Główną pozycję aktywów zakładów ubezpieczeń stanowią lokaty

Tabela 7. Aktywa zakładów ubezpieczeń w latach 2012 - 2013 (w mld zł)

Wyszczególnienie	2012	2013	Zmiana (w %)	Zmiana (w mld zł)	Udział w dziale
Dział I	**99,92**	**101,69**	**1,77 %**	**1,77**	**100,00 %**
wartości niematerialne i prawne	0,19	0,23	21,55 %	0,04	0,22 %
lokaty B	49,28	45,45	-7,78 %	-3,84	44,69 %
lokaty C	45,11	49,83	10,47 %	4,72	49,00 %
należności	1,20	1,37	14,45 %	0,17	1,35 %
inne składniki aktywów	0,44	0,47	6,41 %	0,03	0,46 %
rozliczenia międzyokresowe	3,70	4,34	17,28 %	0,64	4,27 %
Dział II	**62,77**	**65,90**	**4,99 %**	**3,13**	**100,00 %**
wartości niematerialne i prawne	0,48	0,66	37,22 %	0,18	1,00 %
lokaty B	51,76	53,56	3,47 %	1,80	81,27 %
należności	5,69	6,18	8,69 %	0,49	9,38 %
inne składniki aktywów	0,61	0,73	20,47 %	0,12	1,11 %
rozliczenia międzyokresowe	4,23	4,77	12,73 %	0,54	7,24 %

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.5.1. Lokaty zakładów ubezpieczeń (lokaty z pozycji B aktywów)

Wartość lokat z pozycji B aktywów zakładów ubezpieczeń na koniec czwartego kwartału 2013 r. wyniosła 99,01 mld zł, co w porównaniu z rokiem 2012 stanowiło spadek o 2,02%, tj. o 2,04 mld zł. Główną pozycję w strukturze lokat stanowiły dłużne papiery wartościowe i akcje, udziały oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych, których udział wyniósł odpowiednio: 54,28% oraz 22,11%.

W zakładach ubezpieczeń na życie, na koniec czwartego kwartału 2013 r., lokaty z pozycji B aktywów wynosiły 45,45 mld zł, co oznacza, że w stosunku do roku 2012 zmniejszyły się o 7,78%, tj. o 3,84 mld zł. Udział lokat B w strukturze aktywów zakładów ubezpieczeń działu I wyniósł 44,69%.

Na koniec czwartego kwartału 2013 r. największy udział w lokatach pozycji B stanowiły dłużne papiery wartościowe (62,50%), udziały i akcje o zmiennej kwocie dochodu wraz z jednostkami uczestnictwa i certyfikatami inwestycyjnymi w funduszach inwestycyjnych (14,79%) oraz lokaty terminowe (12,50%).

Wykres 19. Struktura lokat z pozycji B bilansu działu I w latach 2008-2013

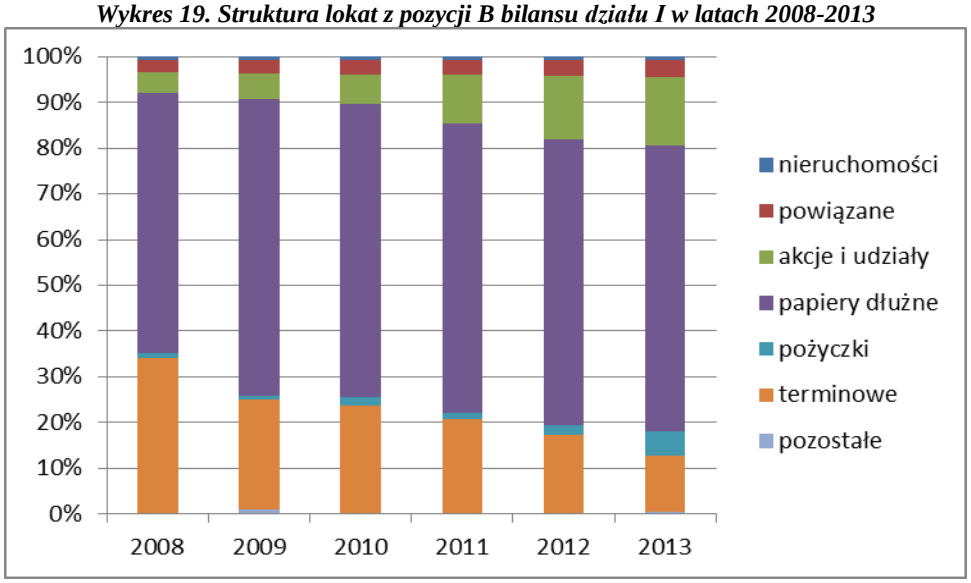

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

W zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wartość lokat na koniec czwartego kwartału 2013 r. wyniosła 53,56 mld zł, co stanowiło wzrost w porównaniu z analogicznym okresem 2012 r. o 3,47%, tj. o 1,80 mld zł. Udział lokat B w strukturze aktywów zakładów ubezpieczeń działu II wyniósł 81,27%.

Największy udział w lokatach pozycji B stanowiły dłużne papiery wartościowe (47,31%), udziały i akcje o zmiennej kwocie dochodu wraz z jednostkami uczestnictwa i certyfikatami inwestycyjnymi w funduszach inwestycyjnych (28,32%) oraz udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych (13,24%).

Wykres 20. Struktura lokat z pozycji B bilansu działu II w latach 2008-2013

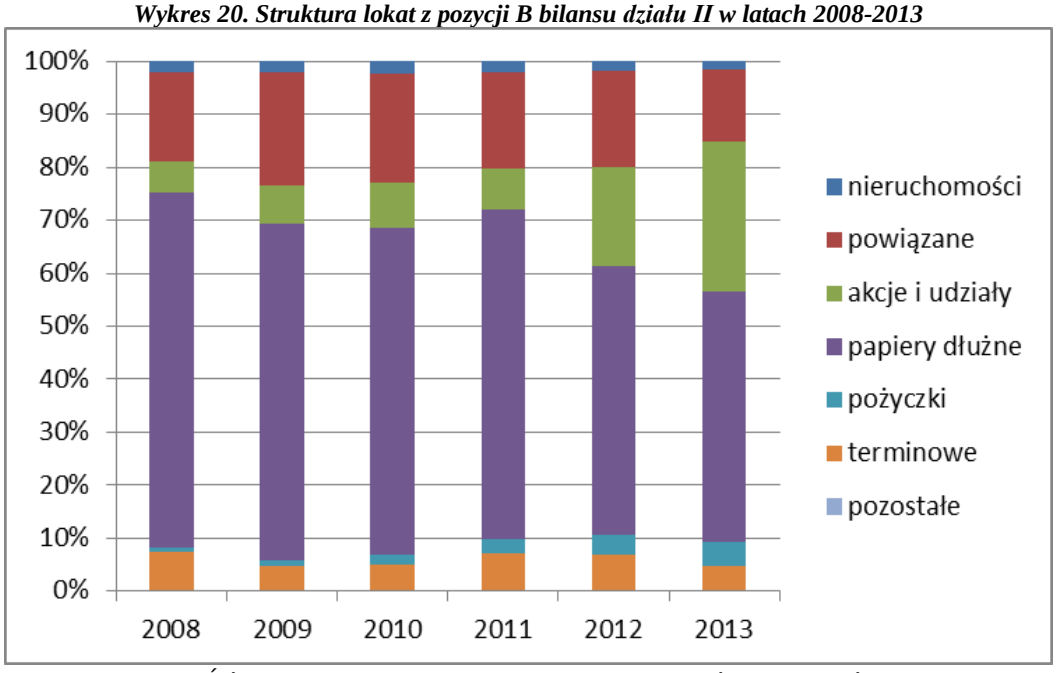

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.6. Pasywa zakładów ubezpieczeń

Główną pozycję pasywów zakładów ubezpieczeń stanowią rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe przeznaczone na pokrycie bieżących i przyszłych zobowiązań wynikających z zawartych umów ubezpieczenia oraz kapitały własne. Udział rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym w sumie bilansowej na koniec czwartego kwartału 2013 r. wyniósł 71,91%, natomiast kapitały własne stanowiły 20,06% wartości sumy bilansowej.

Główną pozycję pasywów zakładów ubezpieczeń stanowią rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto oraz kapitały własne

Tabela 8. Pasywa zakładów ubezpieczeń w latach 2012 - 2013 (w mld zł)

Wyszczególnienie	2012	2013	Zmiana (w %)	Zmiana (w mld zł)	Udział w dziale
Dział I	**99,92**	**101,69**	**1,77 %**	**1,77**	**100,00 %**
kapitały własne	14,77	12,80	-13,31 %	-1,97	12,59 %
zobowiązania podporządkowane	0,06	0,07	25,95 %	0,01	0,07 %
rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe na udziale własnym	79,81	83,22	4,27 %	3,41	81,84%
oszacowane regresy i odzyski	0,00	0,00	-	-	-
pozostałe rezerwy	1,40	1,32	-5,46 %	-0,08	1,30 %
zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	1,19	0,43	-63,68 %	-0,76	0,43 %
pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	2,08	2,95	41,69 %	0,87	2,90 %
rozliczenia międzyokresowe	0,61	0,89	45,58 %	0,28	0,88 %
Dział II	**62,77**	**65,90**	**4,99 %**	**3,13**	**100,00 %**
kapitały własne	21,41	20,81	-2,82 %	-0,60	31,57 %
zobowiązania podporządkowane	0,09	0,10	2,13 %	0,00	0,14 %
rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe na udziale własnym	34,33	37,28	8,61 %	2,96	56,57%
oszacowane regresy i odzyski	0,34	0,37	9,06 %	0,03	0,56 %
pozostałe rezerwy	0,99	0,87	-11,92 %	-0,12	1,33 %
zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	1,48	1,42	-4,41 %	-0,07	2,15 %
pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	3,61	4,52	25,33 %	0,91	6,86 %
rozliczenia międzyokresowe	1,20	1,27	6,52 %	0,08	1,93 %

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.6.1. Kapitały własne zakładów ubezpieczeń

Wartość kapitałów własnych zakładów ubezpieczeń na koniec czwartego kwartału 2013 r. wyniosła 33,61 mld zł i w odniesieniu do poprzedniego roku zmniejszyła się o 7,10%, tj. o 2,57 mld zł.

Wartość kapitałów własnych ogółem zmniejszyła się o 7,10%

- Wartość kapitałów własnych zakładów **ubezpieczeń na życie** na koniec czwartego kwartału 2013 r. wyniosła 12,80 mld zł i w odniesieniu do poprzedniego roku ich wartość zmniejszyła się o 13,31%, tj. o 1,97 mld zł. Poziom kapitałów własnych kształtował się na poziomie 12,59% sumy bilansowej.
- Wartość kapitałów własnych **zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych** na koniec czwartego kwartału 2013 r. wyniosła 20,81 mld zł. Kapitały te spadły o 2,82%, tj. o 0,60 mld zł w stosunku do poprzedniego roku. Wielkość kapitałów własnych stanowiło 31,57% wartości pasywów.

■ Bezpośrednie inwestycje zagraniczne

Wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych w kapitale podstawowym zakładów ubezpieczeń na koniec czwartego kwartału 2013 r. wyniosła 4,29 mld zł (2,08 mld zł w przypadku zakładów ubezpieczeń działu I oraz 2,21 mld zł w przypadku zakładów ubezpieczeń działu II), co stanowiło 74,19% łącznych kapitałów podstawowych sektora ubezpieczeń (odpowiednio: 66,09% w dziale I oraz 83,87% w dziale II). Ze względu na pochodzenie kapitału zagranicznego, wśród inwestorów z 13 krajów dominował kapitał

W bezpośrednich inwestycjach zagranicznych dominuje kapitał austriacki oraz niemiecki

austriacki (inwestycje w 10 zakładach ubezpieczeń o łącznej wartości 1,39 mld zł, co stanowi 32,32% wartości inwestycji zagranicznych). Wysoki był również udział kapitału niemieckiego (inwestycje w 17 zakładach ubezpieczeń na kwotę 0,91 mld zł, co stanowi 21,13% wartości inwestycji zagranicznych) oraz holenderskiego (inwestycje w 5 zakładach wynoszące 0,75 mld zł - 17,50% inwestycji zagranicznych).

Wykres 21. Udział inwestorów zagranicznych w kapitale podstawowym zakładów ubezpieczeń w IV kwartale 2013.

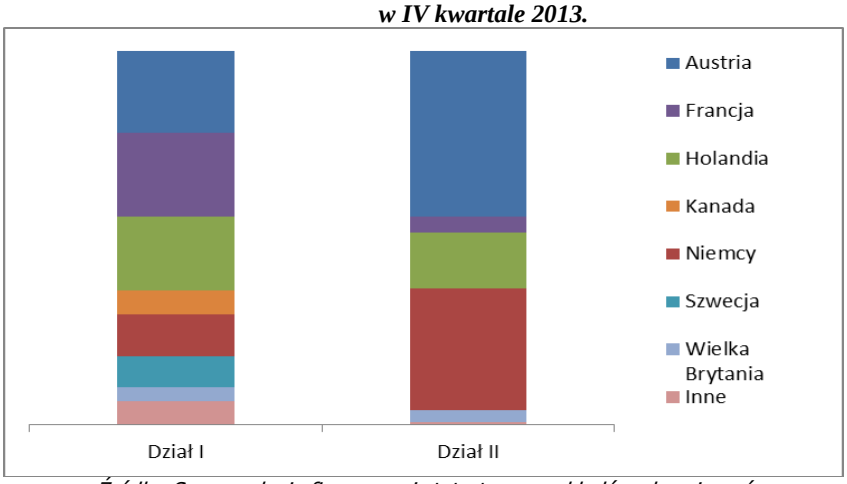

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.6.2. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto

Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto zakładów ubezpieczeń na koniec czwartego kwartału 2013 r. wyniosła 126,78 mld zł i w porównaniu z rokiem 2012 wzrosła o 4,63%, tj. o 5,61 mld zł.

Wzrost rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto o 4,63%

- **Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe zakładów ubezpieczeń na życie**

Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto zakładów ubezpieczeń na życie na koniec czwartego kwartału 2013 r. wyniosła 83,73 mld zł. W porównaniu z rokiem 2012 stanowiło to wzrost rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto o 3,22%, tj. o 2,61 mld zł.

Na koniec czwartego kwartału 2013 r. w strukturze rezerw techniczno-ubezpieczeniowych zakładów ubezpieczeń na życie dominującą pozycję zajmowały rezerwy ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający oraz rezerwy ubezpieczeń na życie, wynoszące odpowiednio 59,49% oraz 36,12% rezerw.

Wykres 22. Struktura rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto działu I w latach 2008-2013

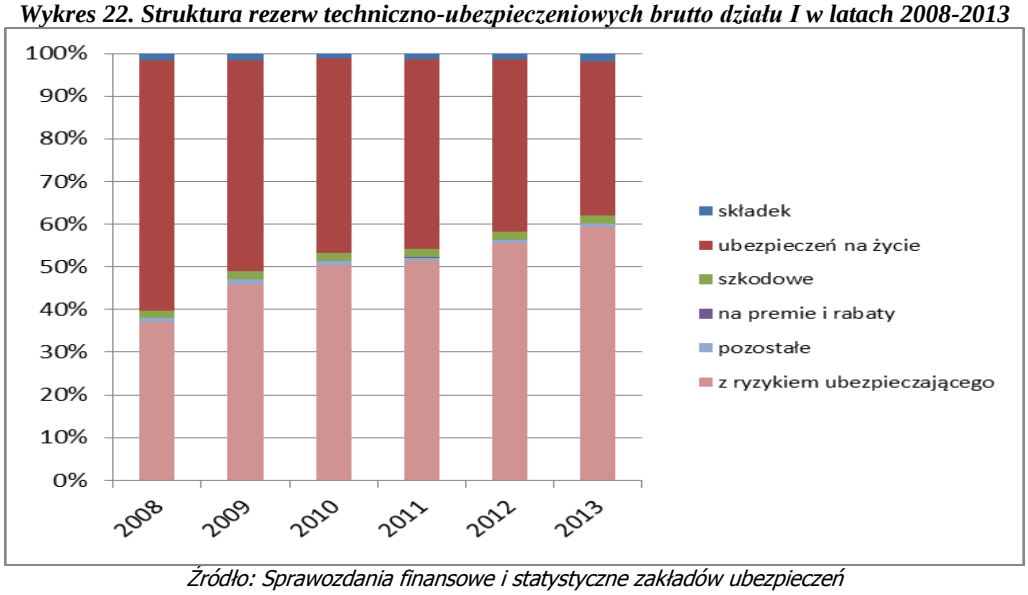

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych

W zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto na koniec czwartego kwartału 2013 r. wyniosła 43,05 mld zł. W porównaniu z rokiem 2012 nastąpił wzrost rezerw o 7,50%, tj. o 3,0 mld zł.

W dziale II w strukturze rezerw techniczno-ubezpieczeniowych najwyższy udział posiadała rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia

Na koniec czwartego kwartału 2013 r. w strukturze rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto działu II dominującą pozycję zajmowały rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia oraz rezerwa składek łącznie z rezerwą na pokrycie ryzyka niewygasłego, wynoszące odpowiednio 59,52% oraz 37,83% rezerw.

Wykres 23. Struktura rezerw techniczno - ubezpieczeniowych brutto działu II w latach 2008-2013

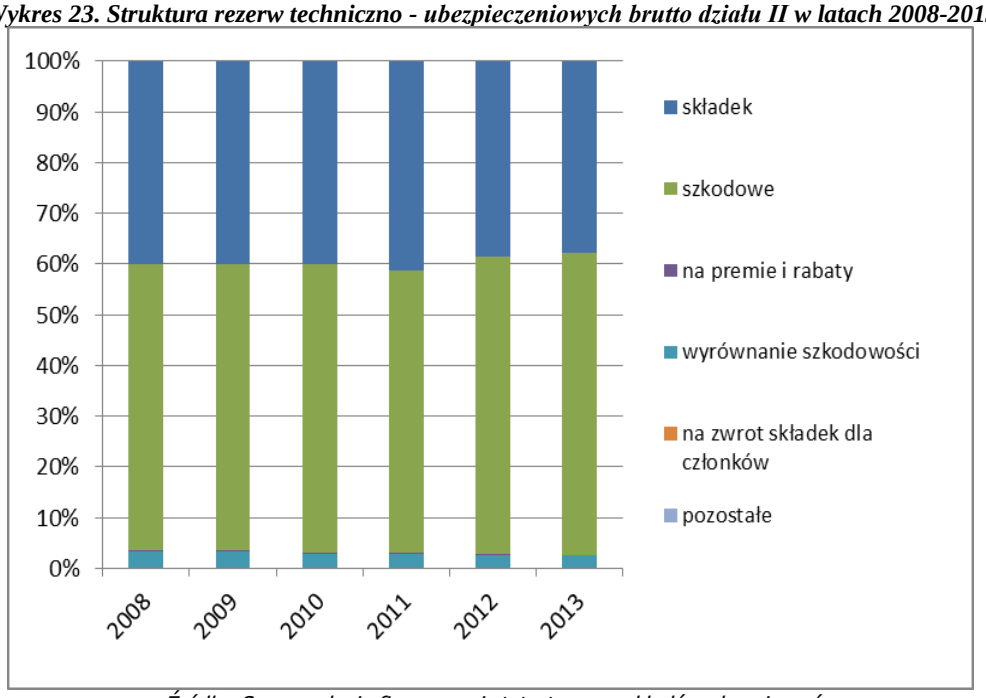

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.7. Wypłacalność zakładów ubezpieczeń

Analizie poddane zostało kształtowanie się wskaźników wypłacalności zakładów ubezpieczeń określonych w ustawie o działalności ubezpieczeniowej.

Zgodnie z art. 146 ust. 1[5] ustawy o działalności ubezpieczeniowej zakład ubezpieczeń zobowiązany jest do posiadania środków własnych w wysokości nie niższej niż margines wypłacalności i nie niższej niż kapitał gwarancyjny.

Środki własne stanowią bufor bezpieczeństwa dla działalności zakładu ubezpieczeń

- Środki własne stanowią bufor bezpieczeństwa dla działalności zakładu ubezpieczeń. Odpowiadają one wysokości aktywów zakładu ubezpieczeń z wyłączeniem aktywów przeznaczonych na pokrycie wszelkich przewidywalnych zobowiązań, wartości niematerialnych i prawnych, aktywów z tytułu odroczonego podatku oraz aktywów finansujących inwestycje w ramach ubezpieczeniowej grupy kapitałowej i konglomeratu finansowego.
- Margines wypłacalności określa globalne dodatkowe ryzyko, na jakie narażony jest zakład ubezpieczeń ponad ponoszone ryzyko ubezpieczeniowe i ryzyko wynikające z prowadzonej działalności gospodarczej.
- Kapitał gwarancyjny równy jest jednej trzeciej marginesu wypłacalności, jednak nie mniej niż minimalna wysokość kapitału gwarancyjnego[6] (stanowi najczęściej wymóg kapitałowy w przypadku zakładów ubezpieczeń w początkowej fazie działalności).

Zgodnie z art. 154 ust. 1[7] ustawy o działalności ubezpieczeniowej zakład ubezpieczeń obowiązany jest posiadać aktywa spełniające warunki określone w ustawie w wysokości nie niższej niż wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ujęciu brutto. W szczególności ustawa wskazuje, iż aktywa te powinny być w odpowiedni sposób zróżnicowane i rozproszone (zdywersyfikowane).

■ Pokrycie marginesu wypłacalności środkami własnymi

Wskaźnik pokrycia marginesu wypłacalności środkami własnymi zmniejszył się w obu działach ubezpieczeń, ogółem o około 45 p.p.

Wskaźnik pokrycia marginesu wypłacalności środkami własnymi ukształtował się na koniec czwartego kwartału 2013 r. na poziomie **357,89%,** co oznacza spadek o 44,71 p.p. w porównaniu z rokiem 2012.

- W przypadku zakładów ubezpieczeń na życie wielkość ww. wskaźnika na koniec czwartego kwartału 2013 r. zmniejszyła się w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego z 347,92% do 298,30% (tj. o 49,62 p.p.).
- W zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wskaźnik pokrycia marginesu wypłacalności środkami własnymi na koniec czwartego kwartału 2013 r. ukształtował się na poziomie 416,87%, co oznacza spadek o 41,41 p.p. w porównaniu z analogicznym okresem 2012 r.

[5] Dotyczy również – zgodnie z art. 223 z ustawy o działalności ubezpieczeniowej – zakładów reasekuracji.

[6] Minimalna wysokość kapitału gwarancyjnego zakładów ubezpieczeń ustalana jest zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 28 listopada 2003 r. w sprawie sposobu wyliczenia wysokości marginesu wypłacalności oraz minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego dla działów i grup ubezpieczeń (Dz. U. Nr 211, poz. 2060, z późn. zm.). W przypadku zakładów reasekuracji zastosowanie mają przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 października 2009 r. w sprawie sposobu wyliczenia wysokości marginesu wypłacalności zakładów reasekuracji oraz minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego dla rodzajów reasekuracji (Dz.U. Nr 169, poz. 1330, z późn. zm.).

[7] Dotyczy również – zgodnie z art. 223 z ustawy o działalności ubezpieczeniowej – zakładów reasekuracji

Wykres 24. Kształtowanie się wskaźnika pokrycia marginesu wypłacalności środkami własnymi w latach 2008-2013

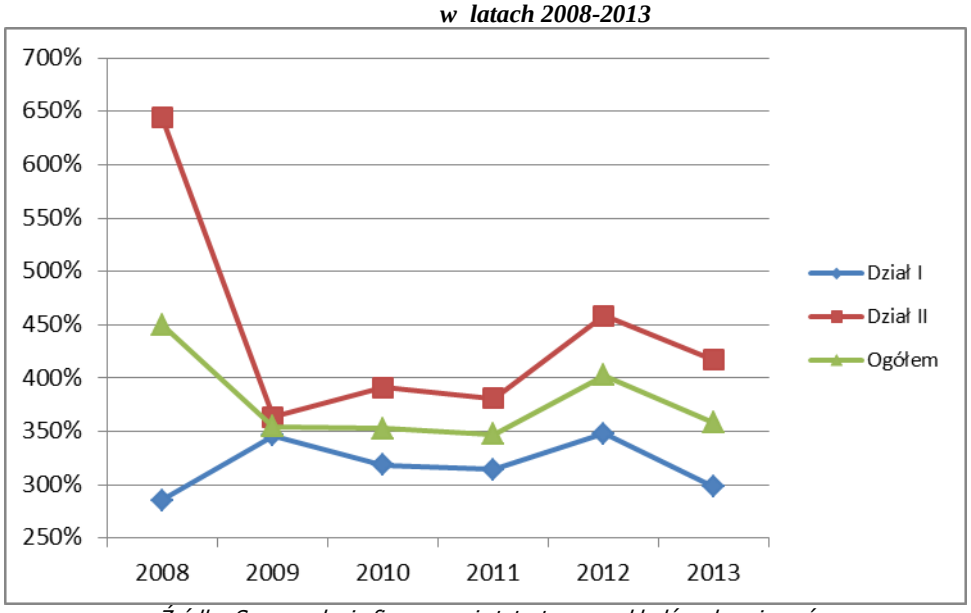

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Pokrycie kapitału gwarancyjnego środkami własnymi

Wskaźniki pokrycia kapitału gwarancyjnego środkami własnymi w dziale I i dziale II odnotowały spadek o 08,83 p.p.

Wartość wskaźnika pokrycia kapitału gwarancyjnego środkami własnymi na koniec czwartego kwartału 2013 r. zmniejszyła się w porównaniu z rokiem 2012 z 1105,07% do **996,24%** (tj. o 108,83 p.p.).

- W zakładach ubezpieczeń na życie wartość ww. wskaźnika na koniec czwartego kwartału 2013 r. obniżyła się o 123,77 p.p. w porównaniu z analogicznym okresem 2012 r. z 958,89% do 835,12%.
- W zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wskaźnik pokrycia kapitału gwarancyjnego środkami własnymi ukształtował się na koniec czwartego kwartału 2013 r. na poziomie 1153,90%, co oznacza spadek w porównaniu z analogicznym okresem 2012 r. o 98,80 p.p.

Wykres 25. Kształtowanie się wskaźnika pokrycia kapitału gwarancyjnego środkami własnymi w latach 2008-2013

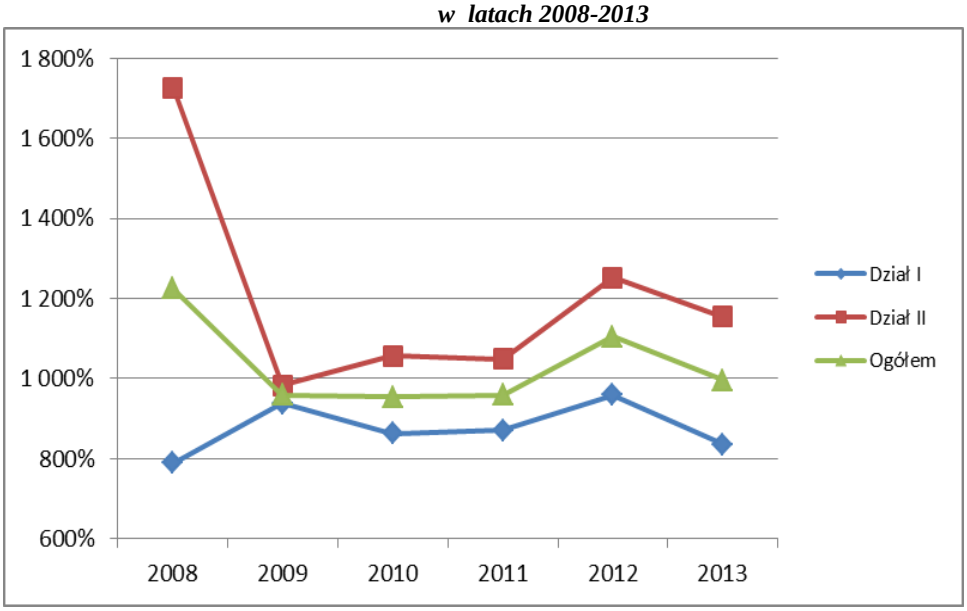

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych aktywami spełniającymi warunki określone w ustawie

Pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych aktywami spadło o 1,53 p.p.

Wskaźnik pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dopuszczalnymi aktywami ukształtował się na koniec czwartego kwartału 2013 r. na poziomie **114,61%,** co stanowi spadek o 1,53 p.p. w porównaniu z analogicznym okresem 2012 r.

- W zakładach ubezpieczeń na życie wartość ww. wskaźnika na koniec czwartego kwartału 2013 r. w porównaniu z analogicznym okresem 2012 r. wzrosła o 0,19 p.p. ze 110,78% do 110,97%.
- W zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wskaźnik pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych aktywami na koniec czwartego kwartału 2013 spadł z poziomu 127,11% do 121,75% (tj. o 5,36 p.p.).

Wykres 26. Kształtowanie się wskaźnika pokrycia rezerw aktywami w latach 2008-2013

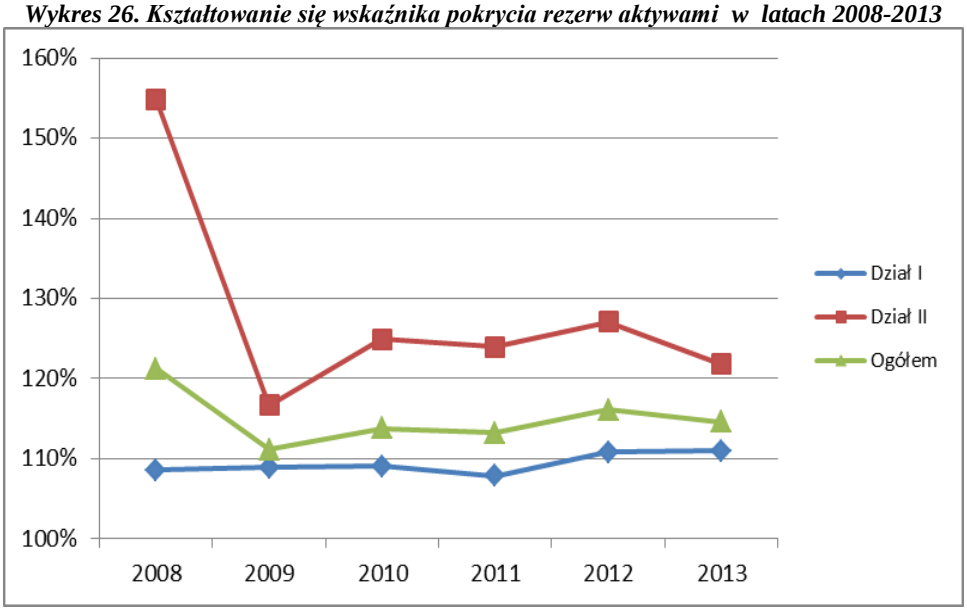

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

3. Realizacja wybranych pozycji planów finansowych za 2013 r.

Porównując wyniki sektora ubezpieczeń w 2013 r. z planami finansowymi zakładów za ten okres należy wskazać, że - z perspektywy sektora ubezpieczeń ogółem - osiągnięte pozycje finansowe są zbieżne z zaplanowanymi i w większości analizowanych pozycji finansowych różnice nie przekraczają 10%. Największe rozbieżności zakłady ubezpieczeń wykazują w pozycjach wyników z działalności, w szczególności dotyczy to wyniku technicznego oraz finansowego netto w dziale II, gdzie osiągnięte wyniki były o ponad 50% wyższe niż zaplanowane.

Tabela 9. Realizacja planów finansowych zakładów ubezpieczeń dla wybranych pozycji finansowych w latach 2009 - 2013

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
Dział I					
Suma bilansowa	98,31%	99,26%	91,97%	103,55%	95,87%
Składka przypisana brutto	88,19%	94,11%	98,50%	108,18%	91,10%
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	98,10%	106,82%	105,33%	117,62%	97,43%
Koszty akwizycji	112,76%	81,86%	97,35%	100,04%	100,54%
Koszty administracyjne	92,37%	95,65%	98,70%	100,48%	95,84%
Wynik techniczny	115,92%	104,57%	100,97%	99,51%	106,66%
Zysk (strata) netto	117,67%	111,94%	89,87%	105,55%	106,75%
Dział II					
Suma bilansowa	84,81%	99,95%	101,58%	105,11%	99,49%
Składka przypisana brutto	97,61%	102,73%	105,49%	97,49%	95,08%
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	112,24%	112,17%	102,39%	95,63%	92,71%
Koszty akwizycji	102,06%	100,87%	103,84%	97,98%	98,55%
Koszty administracyjne	90,68%	95,83%	88,67%	103,10%	86,96%
Wynik techniczny	-	-	96,90%	135,17%	151,36%
Zysk (strata) netto	75,12%	83,81%	89,58%	108,92%	173,34%

3.1. Stopień realizacji planu finansowego w zakresie składki przypisanej brutto

Uzyskane przez zakłady ubezpieczeń w 2013 r. przychody z tytułu składki przypisanej brutto były o 7,12% (4,43 mld zł) niższe od planowanych, głównie ze względu na niższe o 3,06 mld zł (8,90%) od zakładanych przychody z tytułu składki w dziale I. W dziale II uzyskane przychody były niższe od planowanych o 1,38 mld zł (4,92%).

Wykres 27. Stopień realizacji planu finansowego w zakresie składki przypisanej brutto w latach 2009 - 2013

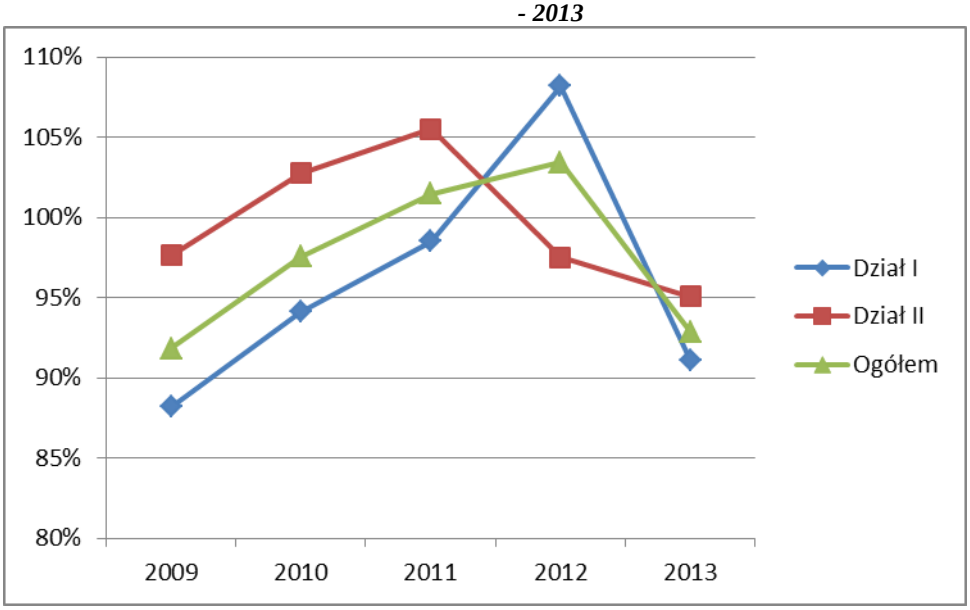

Źródło: Plany finansowe oraz sprawozdania finansowe zakładów ubezpieczeń

3.2. Stopień realizacji planu finansowego w zakresie wyniku finansowego netto

Wynik finansowy netto uzyskany przez zakłady ubezpieczeń w 2013 r. był o 44,90% (2,78 mld zł) wyższy od zaplanowanego. Lepszy wynik od planowanego osiągnęły zakłady ubezpieczeń obu działów (w dziale I o 6,75%, tj. 0,18 mld zł, natomiast w dziale II o 73,34%, czyli 2,60 mld zł).

Wykres 28. Stopień realizacji planu finansowego w zakresie wyniku finansowego netto w latach 2009 - 2013

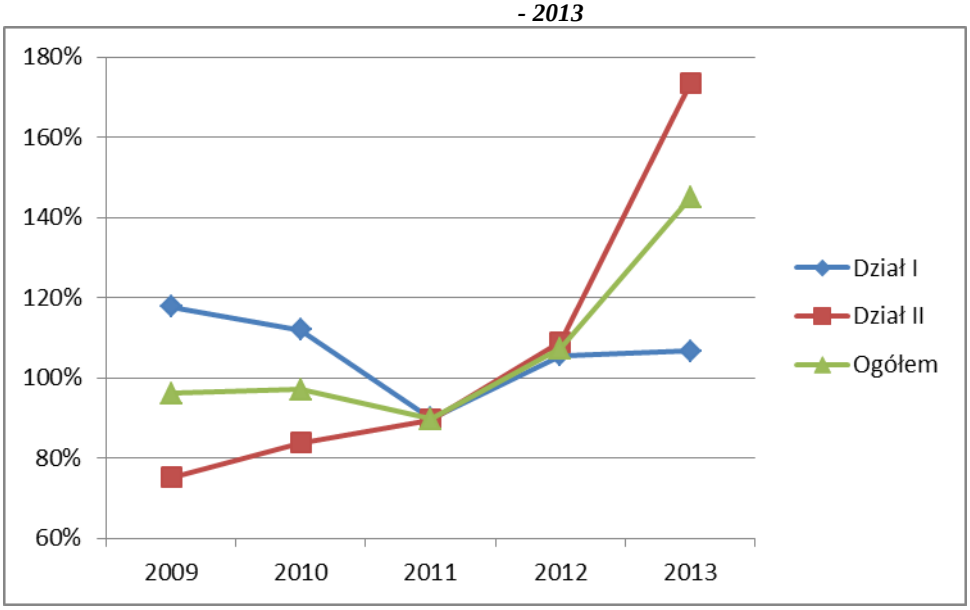

Źródło: Plany finansowe oraz sprawozdania finansowe zakładów ubezpieczeń

Spis tabel

Tabela 1. Zakłady ubezpieczeń działu I o największych udziałach w rynku (mierzonych wielkością składki przypisanej brutto) w latach 2012 - 2013 8

Tabela 2. Zakłady ubezpieczeń działu II o największych udziałach w rynku (mierzonych wielkością składki przypisanej brutto) w latach2012 - 2013 10

Tabela 3. Zestawienie przychodów z działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń (w mln zł) w latach 2012 - 2013 r. 11

Tabela 4. Zestawienie kosztów związanych z działalnością lokacyjną zakładów ubezpieczeń (w mln zł) w latach 2012 - 2013. 17

Tabela 5. Zestawienie przychodów i kosztów z działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń (w mln zł) w latach 2012 - 2013. 20

Tabela 6. Kształtowanie się wybranych wskaźników rentowności w latach 2012 - 2013..21

Tabela 7. Aktywa zakładów ubezpieczeń w latach 2012 - 2013 (w mld zł).....23

Tabela 8. Pasywa zakładów ubezpieczeń w latach 2012 - 2013 (w mld zł) 25

Tabela 9. Realizacja planów finansowych zakładów ubezpieczeń dla wybranych pozycji finansowych w latach 2009 - 2013.....31

Spis wykresów

Wykres 1. Składka przypisana brutto w latach 2008-2013 (w mld zł) 7

Wykres 2. Struktura składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich działu I w latach 2008-2013 9

Wykres 3. Zmiana składki przypisanej brutto w poszczególnych grupach działu II w 2013 roku w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego 10

Wykres 4. Struktura składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich działu II w latach 2008-2013 11

Wykres 5. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w latach 2008-2013 (w mld zł) 13

Wykres 6. Składka przypisana brutto i odszkodowania wypłacone brutto według grup ubezpieczeń działu I w roku 2013 (w mld zł) 13

Wykres 7. Składka przypisana brutto i odszkodowania wypłacone brutto według grup ubezpieczeń działu II w roku 2013 (w mld zł) 14

Wykres 8. Kształtowanie się wskaźnika szkodowości na udziale własnym w poszczególnych grupach działu II w latach 2012-2013 15

Wykres 9. Koszty działalności ubezpieczeniowej w mld zł w latach 2008-2013 16

Wykres 10. Kształtowanie się wskaźnika kosztów akwizycji w latach 2008-2013 16

Wykres 11. Kształtowanie się wskaźnika kosztów administracyjnych w latach 2008-2013 17

Wykres 12. Wynik techniczny w latach 2008-2013 (w mld zł) 18

Wykres 13. Wynik techniczny wg grup ubezpieczeń działu I w latach 2008-2013 (w mld zł) 19

Wykres 14. Wynik techniczny wg grup ubezpieczeń działu II w latach 2008-2013 (w mld zł) 20

Wykres 15. Wynik finansowy netto w latach 2008-2013 (w mld zł) 21

Wykres 16. Wybrane wskaźniki rentowności zakładów ubezpieczeń działu I w latach 2008-2013 22

Wykres 17. Wybrane wskaźniki rentowności zakładów ubezpieczeń działu II w latach 2008-2013 22

Wykres 18. Suma bilansowa w latach 2008-2013 (w mld zł) 23

Wykres 19. Struktura lokat z pozycji B bilansu działu I w latach 2008-2013.....24

Wykres 20. Struktura lokat z pozycji B bilansu działu II w latach 2008-2013 24

Wykres 21. Udział inwestorów zagranicznych w kapitale podstawowym zakładów ubezpieczeń w IV kwartale 2013. 26

Wykres 22. Struktura rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto działu I w latach 2008-2013 27

Wykres 23. Struktura rezerw techniczno - ubezpieczeniowych brutto działu II w latach 2008-2013 27

Wykres 24. Kształtowanie się wskaźnika pokrycia marginesu wypłacalności środkami własnymi w latach 2008-2013 29

Wykres 25. Kształtowanie się wskaźnika pokrycia kapitału gwarancyjnego środkami własnymi w latach 2008-2013 29

Wykres 26. Kształtowanie się wskaźnika pokrycia rezerw aktywami w latach 2008-2013 30

Wykres 27. Stopień realizacji planu finansowego w zakresie składki przypisanej brutto w latach 2009 - 2013 31

Wykres 28. Stopień realizacji planu finansowego w zakresie wyniku finansowego netto w latach 2009 - 2013 32

Komisja
Nadzoru
Finansowego

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
Plac Powstańców Warszawy 1
skr. poczt. 419
00-950 Warszawa

tel. (48) 22 262 50 00
fax (48) 22 262 51 11
e-mail: knf@knf.gov.pl

www.knf.gov.pl